

"๒๓ พฤษภาคม "วันเต่าโลก"

ข่าวเนติบัณฑิตยสภา

ศูนย์ประชาสัมพันธ์เนติบัณฑิตยสภา / THE BAR ASSOCIATION INFORMATION CENTER

เดือนพฤษภาคม ๒๕๖๕ ปีที่ ๓๕ ฉบับที่ ๓๙๘ ■ โทร. ๐ ๒๘๘๗ ๖๘๑๐, ๐ ๒๘๘๗ ๖๘๐๑-๗

<http://www.thethaibar.or.th>

ข่าว เนติบัณฑิตยสภา

พิธีพระราชทานประกาศนียบัตรแก่ผู้สอบไล่ได้ตามหลักสูตรของ
สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา สมัยที่ ๗๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๒

วันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๖๕ เวลา ๑๗.๕๙ น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี เสด็จลง ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต พระราชทานประกาศนียบัตรแก่ผู้สอบไล่ได้ตามหลักสูตรของสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา สมัยที่ ๗๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๒ จำนวน ๑,๐๙๐ คน

๒๓ พฤษภาคม วันเต่าโลก กับการอนุรักษ์เต่าทะเลไทย

ความเป็นมาของวันเต่าโลก สืบเนื่องจากในทุกวันนี้ เต่าเป็นสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำที่มีแนวโน้มลดลงเรื่อย ๆ องค์กรอนุรักษ์และช่วยเหลือเต่าบกและเต่าทะเล “American Tortoise Rescue” ซึ่งเป็นองค์กรที่มีภารกิจเพื่ออนุรักษ์และช่วยเหลือเต่าบกและเต่าทะเล ตั้งอยู่ในรัฐ California ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้เล็งเห็นถึงการกระตุ้นเตือนสังคมให้ตระหนักรู้ และร่วมกันอนุรักษ์เต่าทั้งเต่าบกและเต่าทะเล และอยากปลูกจิตสำนึกให้ทุกคนร่วมกันอนุรักษ์เต่า จึงได้กำหนดให้วันที่ ๒๓ พฤษภาคมของทุกปีเป็น “วันเต่าโลก” (World Turtle Day)

การอนุรักษ์เต่าทะเลไทย

คำว่า “เต่า” นั้น พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้ความหมายว่า เต่า (น.) คือ ชื่อสัตว์เลื้อยคลานหลายวงศ์ในอันดับ Testudines คอยาว ลำตัวสั้น มีกระดองหุ้ม กระดองมีทั้งที่เป็นแผ่นเกล็ดแข็งและที่เป็นแผ่นหนัง ขาและหางสั้นส่วนใหญ่หดเข้าไปในกระดองได้ มีถิ่นอาศัยต่าง ๆ กัน

* อัยการอาวุโส, ที่ปรึกษาอัยการสูงสุด สำนักงานอัยการสูงสุด, ภาควิชาศึกษานักธรรมศาสตร์และการเมืองราชบัณฑิตยสภา, อนุกรรมการประชาสัมพันธ์ เนติบัณฑิตยสภา
** นักประชาสัมพันธ์ปฏิบัติการ เนติบัณฑิตยสภา

ข่าวเนติบัณฑิตยสภา

เดือน พฤษภาคม ๒๕๖๕ ปีที่ ๓๕ ฉบับที่ ๓๔๔

สารบัญ

๒ ข่าวเนติบัณฑิตยสภา	๑๕ วิเคราะห์ข้อสอบกฎหมาย : วิธีการตอบและตัวอย่าง
๓ สารบัญ รายชื่อผู้จัดทำ เนื่องจากปก	๑๗ บทความ “กรงเทพมหานครเป็นมาอย่างไร”
๔ เนื่องจากปก	๑๙ บทความ “การแสดงเจตนาทำนิติกรรมโดยถูกข่มขู่ กับกรณีการเสนอสัญญาโดยแฝงภัยไว้”
๙ ปัญหาจากข้อหาหรือกฎหมายที่น่าสนใจ	๒๒ มุมข่าว
๑๒ เจาะปฏิภาณเด่น	๒๓ ข่าวเนติบัณฑิตยสภา
๑๓ ภาษาอังกฤษสำหรับนักกฎหมาย	๒๔ บรรณาธิการแถลง

คณะผู้จัดทำ อนุกรรมการประชาสัมพันธ์ ประธานฝ่ายอำนวยการ นายปรเมศวร์ อินทรชุมนุม รองประธานฝ่ายอำนวยการ

● นายกฤษฎา บุญยสมิต ฝ่ายอำนวยการ ● นายพงศ์พิเชษฐ์ จันทพรภัก ● นางสาวสุภาภรณ์ ไชยปุระ ● นายทรงพล สุวรรณพงศ์ ● นางสาวฐษา เหมเวช ● ผศ.ดร.ศรีพัชรา สิทธิกำจร ● นายเชษฐ์ สุขสมเกษม กองบรรณาธิการ บรรณาธิการ นายกฤษฎา บุญยสมิต

ผู้ช่วยบรรณาธิการ ผศ.ดร.สมหมาย จันทรเรือง ● นายรังสิชัย บรรณกิจวิจารณ์ ● นายมนต์ชัย ชินนทรลีลา ● นายอำนาจ เนตยสุภา

● นายทีปกร โกมลพันธ์พร ● นางสาวลิตานันท์ ศรีวรกร ● นายนิธินันท์ บุรณะเจริญรักษ์ ● นายนิธิพัฒน์ สิ้นเพ็ง ฝ่ายดำเนินการนางพรรณวริน แดงอ่อน ● นายสิทธิฤทธิ์ ไสววัฒนะ ● นางสาววาสนา เกตุแห่ง กะเบียน จัดส่ง ● นางสาววิศรา สุขโสภี

ที่อยู่บนบก เช่น เต่าเหลือง ที่อยู่ในน้ำจืด เช่น เต่าน้ำ ที่อยู่ในทะเล เช่น เต่าตนุ พวกที่มีหนังหุ้มกระดองเรียก ตะพาบ เช่น ตะพาบสวน. (ว.) โดยปริยายหมายความว่า โง่ หรือ เชื่องช้า.

“เต่าทะเล”^๑ เป็นสัตว์ดึกดำบรรพ์ที่เคยมีหลักฐานพบว่าอาศัยอยู่ทั่วไปในสมัย ๑๓๐ ล้านปีก่อน นอกจากนั้น ยังมีหลักฐานว่าเคยพบซากโบราณ (fossil) ก่อนหน้านั้นไม่น้อยกว่า ๒๐๐ ล้านปี การแพร่กระจายของเต่าทะเลพบอยู่เฉพาะในทะเลเขตร้อนและเขตอบอุ่น เต่าทะเลทั่วโลกพบอยู่ ๗ ชนิดด้วยกัน คือ เต่ามะเฟือง (*Dermochelys coriacea*) เต่าตนุ (*Chelonia mydas*) เต่าหลังแบน (*Natator depressus*) เต่ากระ (*Eretmochelys imbricata*) เต่าหัวค้อน (*Caretta caretta*) เต่าหญ้า (*Lepidochelys olivacea*) และ เต่าหญ้าแคมป์ (*Lepidochelys kempii*) ในประเทศไทยพบเต่าทะเลเพียง ๕ ชนิด คือ เต่ามะเฟือง เต่าตนุ เต่ากระ เต่าหญ้า และเต่าหัวค้อน โดยเต่าหัวค้อนไม่เคยพบขึ้นวางไข่ในประเทศไทยเลยตลอดระยะ ๒๐ ปีที่ผ่านมา เพียงแต่มีรายงานพบหากินอยู่ในน่านน้ำไทยเท่านั้น (หมายเหตุ นักอนุกรมวิธาน ได้รวมเต่าตนุดำ (*Chelonia agassizii*) เข้าเป็นชนิดเดียวกันกับเต่าตนุแล้ว)

การเดินทางเป็นสิ่งที่ยู่คู่กับเต่าทะเล เมื่อถึงเวลาพ่อแม่เต่าทะเลจะว่ายน้ำจากแหล่งหากินอันแสนไกล เพื่อมาผสมพันธุ์และบรรจงเลือกแหล่งวางไข่ ณ ชายหาดอันเงียบสงบแล้วจากไป ไข่เต่าทะเลที่รอดจากน้ำท่วมและสัตว์อื่นกินเป็นอาหาร ก็จะฟักออกมาเป็นตัวภายใน ๖๐ วันพร้อมกัน เมื่อลูกเต่าทะเลออกจากไข่ก็จะคลานขึ้นผิวน้ำทราย ก่อนจะถึงผิวน้ำทรายก็จะหยุดตรงจุดที่ลึกจากผิวน้ำประมาณ ๕ เซนติเมตรเพื่อรอให้อุณหภูมิภายนอกต่ำจึงออกจากทราย ซึ่งส่วนใหญ่ ก็เป็นเวลากลางคืนจึงออกจากหลุมแล้ว

คลานลงทะเลอย่างรวดเร็ว ช่วงคลานลงทะเลนี้จะเป็นช่วงเวลาอันตรายที่สุด ลูกเต่าทะเลทุกตัวจะหันหัวไปยังเส้นขอบฟ้าในทะเลที่สว่างที่สุด ถ้ามีแสงบนหาดก็จะชักจูงให้คลานเข้าหาและในที่สุดก็จะตาย มีสัตว์หลายชนิดกินลูกเต่าทะเลเป็นอาหาร เช่น ในช่วงที่คลานลงทะเลก็จะเกิดอันตรายจากนก สัตว์เลื้อยคลาน หรือสัตว์ผู้ล่าอื่น ๆ รวมทั้งมนุษย์ เมื่อถึงน้ำอาจจะถูกปลาฉลามกินเป็นอาหารได้ ลูกเต่าเหล่านี้มีโอกาสรอดรอดเพียง ๑ ใน ๑,๐๐๐ ตัว ที่จะเจริญเติบโตเป็นพ่อแม่เต่าทะเลเพื่อสืบทอดอนาคตของชาติพันธุ์ต่อไป

การขึ้นวางไข่ในประเทศไทยเลยตลอดระยะ ๒๐ ปีที่ผ่านมา เพียงแต่มีรายงานพบหากินอยู่ในน่านน้ำไทยในอดีตที่ผ่านมา เต่าทะเลถูกล่าจับไปเป็นจำนวนมาก โดยเนื้อและไขถูกนำไปเป็นอาหาร กระดอง นำไปเป็นเครื่องประดับและเครื่องตกแต่ง หนังถูกนำไปเป็นผลิตภัณฑ์จำพวกเครื่องหนังต่าง ๆ นอกจากนั้น ไขมันของเต่าทะเลยังสามารถนำไปสกัดใช้เป็นส่วนผสมของสบู่ หรือน้ำหอมที่มีราคาอีกด้วยนอกจากการล่าจับเพื่อใช้ประโยชน์ดังกล่าวแล้ว ในอดีตได้มีการเปิดว่าประมูลเก็บฟองไข่เต่าทะเลเพื่อการค้า โดยผู้ว่าประมูลสามารถรวบรวมไข่เต่าทะเลนำไปค้าขาย ซึ่งในเงื่อนไขหนึ่งคือไข่เต่าทะเลประมาณ ๒๐ % จะต้องนำไปเพาะฟักเป็นตัวเพื่อปล่อยกลับลงสู่ทะเล

ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๓ เป็นต้นมา จำนวนของเต่าทะเลได้ลดปริมาณลงมา^๒ ถึงแม้ว่าการศึกษาและ

๑ ข้อมูลทั่วไปของเต่าทะเล : คลังความรู้ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (ที่มาเว็บไซต์ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง)

๒ สุเทพ บุญประคอง. การอนุรักษ์เต่าทะเลของอุทยานแห่งชาติสิรินาถ (ที่มา : เว็บไซต์อุทยานแห่งชาติทางทะเล)

การอนุรักษ์เต่าทะเลจะมีการดำเนินการมาหลายปีแล้ว โดยได้มีการจัดตั้งกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเรื่องเต่าทะเลของโลก ขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๒ ในรูปแบบส่วนหนึ่งของสหพันธ์นานาชาติเพื่อการอนุรักษ์ธรรมชาติ (International Union of Conservation of Nature) ในปี พ.ศ. ๒๕๑๘ ได้เกิดสนธิสัญญาการค้าสัตว์ที่ใกล้จะสูญพันธุ์ระหว่างประเทศ (Convention of International Trade in Endangered Species, CITES) ส่วนหนึ่งได้ประกาศให้เต่าทะเลทุกชนิดพันธุ์เป็นสัตว์ใน APPENDIX I ได้มีการริเริ่มด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อใช้ศึกษาให้เข้าใจถึงชีววิทยาและนิเวศวิทยาของเต่าทะเล เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง และมีประสิทธิภาพในการวางมาตรการอนุรักษ์และป้องกันการลดจำนวนลง HEAD STARTING PROGRAMME ที่ได้ดำเนินการในครั้งแรก คือ การเพาะเลี้ยงเป็นเวลาหลายเดือนแล้วปล่อยลงทะเล แม้ว่าจะมีการพยายามใช้วิธีอนุรักษ์ในรูปแบบต่าง ๆ แต่ปรากฏว่า จำนวนของเต่าทะเล ก็ลดลงเรื่อย ๆ จนถึงจุดวิกฤต ทั้งนี้ เนื่องมาจากกิจกรรมของมนุษย์ทั้งการกระทำโดยเจตนาและอุบัติเหตุ เช่น การวางอวน การลักลอบขุดไข่เต่าทะเล มลภาวะและการสูญเสียแหล่งวางไข่สำหรับการเพาะฟักแล้วนำมาเลี้ยงเป็นเรื่องยากที่จะดำเนินการกับเต่ามะเฟือง ซึ่งจะต้องมี การเรียนรู้อีกมาก และที่สำคัญ คือ ยังไม่มีผู้ใดทราบถึงวงจรชีวิตของเต่าทะเลในช่วงที่ใช้ชีวิตในทะเล ส่วนการเพาะเลี้ยงแล้วปล่อยนั้น ก็ยังไม่ได้รับการพิสูจน์ว่า สามารถที่จะเพิ่มจำนวนการอยู่รอดได้ ปัจจุบัน โครงการอนุรักษ์เต่าทะเลทั่วโลก ยังคงสนับสนุนการปล่อย ลูกเต่าทะเลทันทีที่ออกจากรัง

จากบันทึกจำนวนเต่าทะเลที่ขึ้นมาวางไข่ที่หาดท้ายเหมือง อุทยานแห่งชาติเขาลำปี-หาดท้ายเหมือง^๓ จังหวัดพังงา พบว่าในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๑๓ - ๒๕๑๕ มีเต่าหญ้าและเต่ามะเฟืองขึ้นวางไข่ปีละมากกว่า ๔๐๐ ครั้ง แต่ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๓๓ - ๒๕๓๕ มี

เต่าทะเลขึ้นมาวางไข่เพียง ๒๐-๔๐ ครั้ง เท่านั้น เป็นการลดจำนวนลงถึงสิบเท่าในช่วงยี่สิบปีที่ผ่านมา และจากการประสานงานกับอุทยานแห่งชาติทางทะเลที่มีเต่าทะเลขึ้นมาวางไข่และสถาบันวิจัยชีววิทยาและประมงทะเล จังหวัดภูเก็ต พบว่า จำนวนของเต่าทะเลที่ขึ้นมาวางไข่มีจำนวนลดลงเช่นเดียวกัน

อย่างไรก็ตาม แม้เต่าจะขึ้นชื่อว่าเป็นสัตว์ที่มีอายุยืน แต่จากรายงานสถานภาพสัตว์ทะเลหายาก ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ของสถาบันวิจัยและพัฒนาทรัพยากรทางทะเล ชายฝั่งทะเล และป่าชายเลน กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กลับพบว่า สถิติการลดลงของเต่าทะเลยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่อง โดยมีสาเหตุหลักมาจากการติดเครื่องมือประมงโดยบังเอิญ มีปัญหาการลักลอบเก็บไข่เต่า อีกทั้งพื้นที่วางไข่และหากินของเต่าทะเลที่ลดลงจากการพัฒนาการใช้ประโยชน์พื้นที่ชายฝั่ง ทำให้สถิติการวางไข่ของเต่าทะเลลดลงเหลือเพียง ๑ ใน ๕ ส่วน ภายในระยะเวลา ๖๐ ปี ทั้งนี้ ในรายงานยังระบุด้วยว่า ในประเทศไทยมีการแพร่กระจายของเต่าทะเลจำนวน ๕ ชนิด แต่กลับพบการวางไข่ของเต่าทะเลเพียง ๔ ชนิด ได้แก่ เต่ามะเฟือง, เต่าหญ้า, เต่าตนุ และเต่ากระ โดยปัจจุบันเหลือแหล่งวางไข่เต่าทะเลที่สำคัญเพียง ๑๐ แห่ง โดยแหล่งวางไข่ที่ใหญ่ที่สุดอยู่ที่บริเวณหมู่เกาะคราม รองลงมาเป็นหมู่เกาะสิมิลัน ปัจจุบันเต่าทะเลได้รับความคุ้มครองตาม พ.ร.บ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการห้ามล่า ห้ามค้า ห้ามครอบครอง ห้ามเพาะพันธุ์โดยมีผลครอบคลุมไปถึงไข่ ซาก ตลอดจนชิ้นส่วนต่าง ๆ ของสัตว์เหล่านั้นด้วย

ในส่วนของการจัดการด้านกฎหมาย

ในอดีตมีหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่มีนัยในการคุ้มครองเต่าทะเล มีความตอนหนึ่งเกี่ยวกับการยกเลิกการเก็บภาษีอากรบางอย่างในรัชสมัยพระบาท

^๓ อ้างแล้ว ข้อ ๒

สมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวว่า “ภาษีที่โปรดให้ยกเลิกเสียคือ ภาษีฟองตน”^๔ ซึ่งแต่เดิมนั้นทางราชการอนุญาตให้นายอากรรับผูกขายในการเก็บไข่เต่าตนมาจำหน่ายโดยต้องจ่ายอากรให้แก่ทางราชการ แต่พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงให้ยกเลิกเสียโดยทรงตรา “กฎหมายพระราชบัญญัติห้ามมิให้ประทุษร้ายตน”^๕ เมื่อ พ.ศ. ๒๓๗๘ มีความตอนหนึ่งว่า “ด้วยทรงพระมหากรุณาโปรดพระราชทานชีวิตสัตว์หลายจำพวกแล้ว แต่เต่าตนุ ฟองจันทเม็ด^๖ ซึ่งนายอากรรับผูกขาดทำเป็นอากร อยู่ขึ้น ยังหาได้ทรงพระราชศรัทธาพระราชทานชีวิตด้วยไม่...จึงโปรดให้ยกอากรฟองจันทเม็ดในทะเลในแม่น้ำมิให้มีเป็นอากรสืบไป” ในกฎหมายฉบับนี้ห้ามขาดมิให้ผู้ใดขุดไข่จะละเม็ดและตัวเต่าซึ่งขึ้นมาวางไข่มากินหรือซื้อขายกันอีกเป็นอันขาด ผู้ใดฝ่าฝืนถ้าเป็นการกระทำผิดครั้งแรกจะถูกปรับ ถ้าเป็นการกระทำผิดครั้งที่สองจะถูกปรับและลงอาญาแผ่นดินด้วย ๓๐ ปี ถ้าเป็นไม่เข็ดหลาบทำผิดอีกเป็นครั้งที่สามจะถูกปรับและแผ่นดินเพิ่มเป็น ๖๐ ปี และส่งตัวไปจำคุกด้วย

ส่วนกฎหมายว่าด้วยการอนุรักษ์เต่าทะเลไทยในรูปแบบกฎหมายสมัยใหม่นั้นมีมาช้านานแล้ว แต่ขั้นตอนในการปฏิบัติยังประสบปัญหาอยู่ โดยเฉพาะประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่ยังขาดความเคารพต่อกฎหมาย และยังคงขาดความสำคัญของการอนุรักษ์ทรัพยากรเต่าทะเล จึงทำให้ขาดความร่วมมือในการอนุรักษ์อย่างจริงจัง ดังนั้น ประเทศไทยจึงได้มีการรณรงค์อนุรักษ์เต่าทะเล โดยประกาศให้เป็นสัตว์ป่าคุ้มครอง มีกฎหมายห้ามล่า ห้ามครอบครอง ห้ามค้าหรือห้ามนำเข้า-ส่งออก ฯลฯ กฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเต่าทะเล^๗ ได้แก่

กฎหมายที่ให้ความคุ้มครองและอนุรักษ์เต่าทะเลที่มีในประเทศไทย

๑. พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐
๒. พระราชบัญญัติการส่งออกปศุสัตว์ไปนอกและการนำเข้าในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. ๒๕๒๒
๓. พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕
๔. พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒
พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาตินี้เป็นกฎหมายที่มุ่งคุ้มครองแหล่งที่อยู่อาศัย และหาตัวไขของเต่าทะเล ซึ่งอยู่ในพื้นที่ของอุทยานทางทะเลหลายแห่ง

ประกาศที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองเต่าทะเล

๑. ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ลงวันที่ ๑๔ เมษายน พ.ศ. ๒๔๙๐ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๒ (๗) แห่งพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ ห้ามมิให้บุคคลใด จับ ดัก ล่อ ทำอันตรายหรือฆ่าเต่าทะเล และกระทำความผิดทุกชนิดโดยเด็ดขาด แม้เต่าหรือกระดองนั้นจะติดหรือจะขึ้นมาด้วยเครื่องมือใด ๆ ก็ตามให้ปล่อยลงทะเลไปทันที รวมทั้งห้ามมิให้บุคคลใดเก็บ หรือ ทำอันตรายไข่เต่าทะเล ไข่กระดองเต่าทะเลทุกชนิดในหาดทุกแห่ง เว้นแต่ผู้ใดได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

๒. กฎกระทรวงฉบับที่ ๑๔ (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติ สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๐๓ กำหนดให้เต่ากระเป็นสัตว์ป่าคุ้มครองประเภท ๑ ดังนั้นจึงห้ามฆ่าหรือมีไว้ครอบครอง ซากของเต่ากระ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

๓. พระราชกฤษฎีกากระบุสัตว์น้ำ ผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำบางชนิดห้ามมีไว้ในครอบครองเพื่อการค้า พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งเนื้อหาของพระราชกฤษฎีกาครอบคลุม

^๔ พระราชพงศาวดาร กรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ ๓ ฉบับเจ้าพระยาทิพากรวงศ์, หน้า ๓๖๖.

^๕ ประชุมกฎหมายประจำศก เล่มที่ ๔, หน้า ๖๖-๖๗.

^๖ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ เขียนเป็น ไข่จะละเม็ด หมายถึง ไข่เต่าทะเลทุกชนิด

^๗ สุพจน์ จันทราภรณ์ศิลป์. เต่าทะเลไทย : ชนิด ชีวิตวิทยา การศึกษาและการอนุรักษ์ (ศูนย์วิจัยทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอ่าวไทยตอนล่าง)

รวมทั้งเต่าและกระทะเล ตลอดจนผลิตภัณฑ์ของเต่าและกระทะเลด้วย

๔. ประกาศกระทรวงพาณิชย์ ว่าด้วยการสงวนคุ้มครองนอกนอกราชอาณาจักรฉบับที่ ๕๘ ปี พ.ศ. ๒๕๓๔ ข้อความในประกาศกระทรวงพาณิชย์ฉบับนี้ครอบคลุมถึงการห้ามส่งออกเต่าและกระทะเล ตลอดจนผลิตภัณฑ์ของเต่าและกระทะเลด้วย

๕. ประกาศกรมประมง เรื่องการใช้พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อความในประกาศกรมประมงฉบับนี้ ได้รวมเต่าทะเลและกระทะเลเป็นสัตว์สงวนเช่นเดียวกันกับสัตว์อื่น ๆ อีกหลายชนิด นอกจากกฎหมายในประเทศหลายข้อที่มุ่งอนุรักษ์เต่าทะเลของไทยแล้ว

กฎหมายระหว่างประเทศ

กฎหมายระหว่างประเทศที่ได้เห็นพ้องต้องกันให้มีการเข้มงวดในการอนุรักษ์เต่าทะเลของโลกไว้ด้วย ซึ่งมาตรการที่สำคัญได้แก่

- อนุสัญญา CITES ห้ามประเทศสมาชิกนำเข้าและส่งออก เต่า กระ ชากเต่าหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของเต่าและกระเพื่อการค้า ซึ่งนับว่าเป็นการร่วมมือกันอนุรักษ์เต่าทะเลในระดับประเทศ
- การรณรงค์ให้ใช้เครื่องมือแยกเต่าทะเลออกจากอวนลาก Turtle Exclusive Device (TED) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่มีช่องเปิดให้เต่าทะเลหรือสัตว์ที่มีขนาดใหญ่สามารถลอดออกได้ในขณะที่ปลาหรือสัตว์น้ำ อื่น ๆ จะลอดช่องตะแกรงเข้าสู่อวน เป็นการช่วยรักษาชีวิตเต่าทะเลจากอวนลาก

นอกจากนี้ ยังมีนักวิชาการได้ออกมาแนะนำว่า ควรมีการอนุรักษ์หาดไว้เป็นบางส่วน เพื่อเก็บพื้นที่ให้เต่าได้วางไข่ อีกทั้งไม่ควรทำการประมงแบบทำร้ายเต่า เช่น การใช้อวนลาก อวนลอย และเบ็ดราว บริเวณ

ชายฝั่งหน้าแหล่งวางไข่เต่าทะเล เพราะเต่าทะเลเป็นสัตว์น้ำที่หายใจด้วยปอด เมื่อติดอวนหรือเบ็ดอยู่ได้นาน ๆ ก็จะมีน้ำตายได้ รวมถึงควรสนับสนุนการเพาะพันธุ์ลูกเต่าเพื่อปล่อยสู่ทะเล และทำศูนย์รักษาเต่าบาดเจ็บด้วย ทุกคนสามารถช่วยกันอนุรักษ์เต่าได้ โดยการลดการใช้ถุงพลาสติก ทั้งขยะพลาสติกให้ลงถัง ไม่ทิ้งลงสู่ชายหาด แม่น้ำ หรือทะเล ตลอดจนการแนะนำคนรอบข้างให้ตระหนักว่าขยะที่ทิ้งลงทะเลนั้นทำร้ายสัตว์น้ำ สัตว์บก น้อยใหญ่ ไปมากขนาดไหน เพราะสิ่งเหล่านี้จะมีผลต่อโลกของเราโดยรวมต่อไป

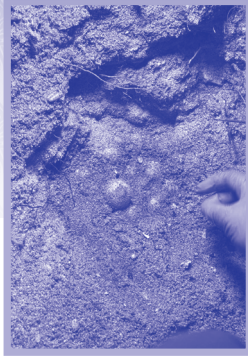
ปัจจุบัน กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ได้ทุ่มเทการทำงานอย่างเต็มที่ในการอนุรักษ์และดูแลเต่าทะเลของประเทศไทยให้เพิ่มจำนวนได้อย่างต่อเนื่อง โดยช่วงปีที่ผ่านมา มีการพบการวางไข่ของเต่าทะเลในประเทศไทยมากเป็นประวัติการณ์^๘ สำหรับในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ นับเป็นปีทองซึ่งมีการพบเต่ามะเฟืองวางไข่สูงสุดเท่าที่มีการบันทึกมาถึง ๑๑ รัง โดยพบในพื้นที่จังหวัดพังงา ๘ รัง และจังหวัดภูเก็ต ๓ รัง ซึ่งทางกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งได้รับผิดชอบดูแลจำนวน ๕ รัง และกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ดูแลจำนวน ๖ รัง สามารถปล่อยลูกเต่ามะเฟืองลงทะเลได้ ๓๕๑ ตัว อัตราการฟักเฉลี่ย ๔๖% ซึ่งการกลับมาวางไข่เต่ามะเฟืองของเต่ามะเฟืองในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๓ เป็นปรากฏการณ์สำคัญที่บ่งบอกถึงความสำเร็จในการดูแลทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม หลังจากพบการวางไข่ครั้งสุดท้ายในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๗ หรือหายไปประมาณ ๕ ปี และจากสถิติการวางไข่เต่ามะเฟืองลดลงอย่างรวดเร็วเหลือน้อยกว่า ๑% ในช่วงเวลาประมาณ ๖๐ ปี ซึ่งนโยบายการอนุรักษ์และดูแลเต่าทะเลอย่างเข้มข้นและจริงจังจนเห็นผลเป็นที่ประจักษ์

อนึ่ง เป็นเรื่องที่น่ายินดีที่ เมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๕ “เต่าทะเลขึ้นวางไข่บนเกาะ สมุย”^๙ กรม ทช.

^๘ ข่าวออนไลน์. ๒๓ พฤษภาคม “วันเต่าโลก” ทช. เผยสถิติเต่าทะเลวางไข่สูงสุดรอบหลายสิบปี (ที่มา : เว็บไซต์ไทยรัฐออนไลน์)

^๙ เฟซบุ๊ก กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (<https://www.facebook.com/DMCRTH>)

โดยศูนย์วิจัย ทช. อ่าวไทยตอนกลาง รายงานผลการ
เฝ้าแม่เต่าทะเลขึ้นวางไข่ บริเวณหาดท้องหิน
ต.มะเร็ต อ.เกาะ สมุย จ.สุราษฎร์ธานี เมื่อวันที่ ๒
พฤษภาคมที่ผ่านมา ผลการตรวจสอบพบเป็น แม่เต่า
กระ กระจกกว้าง ๗๔ ซม. ความยาว ๘๒ ซม. น้ำหนัก
ประมาณ ๔๐ กก. สภาพร่างกายสมบูรณ์ พบรหัส

ไมโครชิพหมายเลข ๙๓๓.๐๗๖๔๐๐๕๑๕๑๗๔ และ
แถบโลหะหมายเลข TH3721 ตามประวัติเป็นแม่เต่า
ที่ขึ้นวางไข่ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ และ วางไข่ครั้งล่าสุด
ในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ และยังพบเครื่องส่งสัญญาณ
ดาวเทียมที่ติดไว้ในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ อยู่บนกระดองหลัง
โดยแม่เต่าได้ขึ้นมายังหาดในเวลาประมาณ ๒๐.๓๐ น.
และได้ลงทะเลเมื่อเวลา ๒๓.๓๐ น. ซึ่งรังดังกล่าวเป็น
รังที่ ๒ ของฤดูกาลนี้ จากนั้น สัตวแพทย์ได้เก็บตัวอย่าง
เลือด ถ่ายภาพ และตรวจวัดข้อมูลพื้นฐาน เพื่อใช้
ในการประเมินสุขภาพ ศึกษาทางพันธุศาสตร์ และ
ฮอโมน และเนื่องจากสภาพหาดมีความเหมาะสมและ
มีเครือข่ายช่วยในการเฝ้ารังเต่าทะเล ทางเจ้าหน้าที่จึง
ล้อมรั้วและปล่อยให้หลุมไข่อยู่ในพื้นที่เดิม รอการ
ฟักเป็นตัวในพื้นที่วางไข่ต่อไป

ภาพหน้าปก

Pexels จาก Pixabay.

แหล่งข้อมูล และภาพประกอบ

- พระราชพงศาวดาร กรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ ๓ ฉบับเจ้าพระยาทิพากรวงศ์. พิมพ์เป็นที่ระลึกในงานพระราชทานเพลิงศพ มหาอำมาตย์โท พระยาไพบูลย์สมบัติ (เดช บุณนาค) วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๗๗ ณ สุสานหลวงวัดเทพศิรินทราวาส.
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ ฉบับเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ หน้า ๕๑๑-๕๑๒.
- กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง. ข้อมูลทั่วไปของเต่าทะเล : คลังความรู้ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (ออนไลน์) ค้นเมื่อ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕, จากเว็บไซต์ https://km.dmcr.go.th/c_๖&type=more
- สุเทพ บุญประกอบ. การอนุรักษ์เต่าทะเลของอุทยานแห่งชาติสิรินาถ (ออนไลน์) ค้นเมื่อ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕, จากเว็บไซต์อุทยานแห่งชาติทางทะเล https://www.dnp.go.th/park/frame_๔.htm
- สุพจน์ จันทราภรณ์ศิลป์. เต่าทะเลไทย : ชนิด ชีววิทยา การศึกษาและการอนุรักษ์ (ศูนย์วิจัยทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอ่าวไทยตอนล่าง) (ออนไลน์) ค้นเมื่อ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕, จากเว็บไซต์ <https://www.dmcr.go.th/detailLib/๑๕๗>
- ไทยรัฐออนไลน์. ๒๓ พฤษภาคม “วันเต่าโลก” ทช. เผยสถิติเต่าทะเลวางไข่สูงสุดรอบหลายสิบปี (ออนไลน์) ค้นเมื่อ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕, จากเว็บไซต์ <https://www.thairath.co.th/news/politic/๑๘๕๑๖๖๖>
- เฟซบุ๊กกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง. (ออนไลน์) ค้นเมื่อ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕, <https://www.facebook.com/DMCRTH>
- เสถียร ลายลักษณ์, นายร้อยตำรวจโท. ประชุมกฎหมายประจำศก เล่ม ๔. พระนคร : โรงพิมพ์เดลิแมร์ : ๒๔๗๘.

การคิดค่าปรับและการงดค่าปรับตามสัญญา**

ข้อเท็จจริง

รัฐวิสาหกิจ ท. ทำสัญญากับบริษัท อ. (ผู้ขาย) เพื่อซื้ออุปกรณ์วัดความแอ่นตัวตึมน้ำหนักกระแทกพร้อมรถลากจูง ๑ ชุด ประกอบด้วยสิ่งของและบริการรวม ๕ รายการ ซึ่งสิ่งของที่ผู้ขายดังกล่าว เป็นสิ่งของที่ผลิตในประเทศเดนมาร์ก และมีการกำหนดให้การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ของรัฐวิสาหกิจ ท. ในการใช้งานสิ่งของที่ผู้ขายเป็นรายการหนึ่งใน ๕ รายการดังกล่าว โดยต้องกระทำภายใน ๑๕๐ วัน นับตั้งแต่วันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๕๑ ถึงวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๕๑ ต่อมาผู้ขายส่งมอบสิ่งของทันตามกำหนดในสัญญาเพียงรายการเดียว นอกนั้นส่งมอบล่าช้ากว่ากำหนด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ของรัฐวิสาหกิจ ท. ข้อเท็จจริงปรากฏว่า หลังจากล่วงเลยกำหนดไปแล้วเป็นเวลา ๓ เดือนเศษ พนักงานของบริษัทผู้ผลิตได้เดินทางมาประเทศไทยเพื่อจะทำการฝึกอบรมในวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ แต่เกิดเหตุการณ์กลุ่มผู้ชุมนุมปิดท่าอากาศยานสุวรรณภูมิจึงได้รับเดินทางออกจากประเทศไทย และต่อมาอีก ๑ ปี บริษัทผู้ผลิตจึงได้มาฝึกอบรมให้รวม ๒ ช่วง (ปลายปี ๒๕๕๒ และต้นปี ๒๕๕๓) จนเสร็จสิ้นตามสัญญา และผู้ขายขอลดค่าปรับเนื่องจากการส่งมอบสิ่งของล่าช้า และขอลดค่าปรับการฝึกอบรมอันเนื่องจากเหตุการณ์ปิดสนามบิน

ข้อหาหรือ

รัฐวิสาหกิจ ท. จึงขอหาหรือว่า

๑. กรณีรัฐวิสาหกิจ ท. พิจารณาแล้วเห็นว่าสัญญาซื้อขายเรื่องนี้ไม่ได้แบ่งแยกการซื้อขายสิ่งของกับการติดตั้งเครื่อง ทดสอบ และการฝึกอบรมไว้เป็นคนละส่วนต่างหากจากกัน จึงเป็นการตกลงซื้อขายสิ่งของประกอบกันเป็นชุด เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า เมื่อครบกำหนดส่งมอบสิ่งของตามสัญญาแล้ว ผู้ขายส่งมอบสิ่งของไม่ครบจำนวน ผู้ขายจึงต้องถูกปรับตามเงื่อนไข

สัญญาข้อ ๑๐ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง และตามนัยข้อบังคับของรัฐวิสาหกิจ ท. ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๑๑๓ ในอัตราร้อยละ ๐.๒ ของราคาส่งมอบสิ่งของเต็มทั้งชุด นับแต่วันถัดจากวันครบกำหนดสัญญา จนถึงวันที่ผู้ขายนำสิ่งของมาส่งมอบให้แก่รัฐวิสาหกิจ ท. จนถูกต้องครบถ้วน ถูกต้องหรือไม่อย่างไร

๒. กรณีรัฐวิสาหกิจ ท. เห็นว่า ความล่าช้าในการส่งมอบสิ่งของตามสัญญาส่วนหนึ่งมีสาเหตุมาจากพฤติการณ์ที่ผู้ขายไม่ต้องรับผิดชอบ จึงเห็นควรงดค่าปรับให้แก่ผู้ขายในแต่ละช่วงเวลาถูกต้องหรือไม่อย่างไร

๓. กรณีรัฐวิสาหกิจ ท. เห็นว่า ผู้ขายควรต้องร่วมรับผิดชอบในความล่าช้าของระยะเวลาที่ใช้ไปในการฝึกอบรมจำนวน ๗ วันด้วย รัฐวิสาหกิจ ท. จึงเห็นควรปรับผู้ขายในช่วงระยะเวลาที่ใช้ในการอบรมด้วย ถูกต้องหรือไม่

คำวินิจฉัย

สำนักงานอัยการสูงสุดพิจารณาแล้ว เห็นว่าสัญญาซื้อขายอุปกรณ์วัดความแอ่นตัวตึมน้ำหนักกระแทกพร้อมรถลากจูงฯ เป็นการซื้อขายสิ่งของโดยผู้ขายจะต้องฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ของผู้ซื้อให้ด้วย ดังปรากฏในข้อกำหนดรายละเอียดในการจัดหาข้อ ๖ (การส่งมอบ) ที่แนบท้ายสัญญาว่า “ผู้ขายต้องส่งมอบอุปกรณ์ดังกล่าวพร้อมทั้งทำการทดสอบพื้นที่ทางวิ่ง ทางขับ ลานจอดอากาศยาน วิเคราะห์และรายงานผล รวมการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่วิศวกรที่เกี่ยวข้องภายใน ๑๕๐ วัน นับจากวันลงนามในสัญญา” และโดยที่วัตถุประสงค์ของการจัดซื้อก็เพื่อที่รัฐวิสาหกิจ ท. จะนำอุปกรณ์ดังกล่าวมาใช้งานในสนามบิน ดังนั้นหากข้อเท็จจริงได้ความว่า ถ้าปราศจากการฝึกอบรมตามสัญญาแล้ว เจ้าหน้าที่ของรัฐวิสาหกิจ ท. จะไม่สามารถ

* อัยการผู้เชี่ยวชาญ สำนักงานอัยการสูงสุด ปฏิบัติราชการในหน้าที่รองเลขาธิการอัยการสูงสุด

** สำนวนข้อหาหรือสำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานที่ปรึกษาทนายความ เลขรับที่ ท. ๙๗/๒๕๕๓

ใช้งานอุปกรณ์ดังกล่าวให้บรรลุวัตถุประสงค์แห่งการจัดซื้อได้ ความล่าช้าของการฝึกอบรมย่อมส่งผลให้การนำอุปกรณ์ที่ซื้อขามาใช้งานต้องล่าช้าตามไปด้วย การคำนวณค่าปรับจึงชอบที่จะคิดคำนวณจากราคาทั้งหมดตามสัญญา ทั้งนี้ ตามนัยสัญญาซื้อขาย ข้อ ๑๐ วรรคสอง มิใช่คิดคำนวณจากฐานราคาค่าฝึกอบรม

ส่วนการลดค่าปรับอันเนื่องมาจากเกิดเหตุการณ์กลุ่มผู้ชุมนุมปิดท่าอากาศยานสุวรรณภูมินั้น โดยที่การฝึกอบรมจะต้องกระทำโดยเจ้าหน้าที่ของบริษัทผู้ผลิตซึ่งจะต้องเดินทางมาจากต่างประเทศ ดังนั้น ในช่วงเหตุการณ์ดังกล่าวซึ่งไม่สามารถทำการฝึกอบรมได้จึงเป็นกรณีที่ผู้ขายไม่ต้องรับผิดชอบตามนัยมาตรา ๒๐๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ส่วนช่วงเวลาหลังจากที่การปิดท่าอากาศยานยุติลงแล้ว แต่ผู้ขายขาดสภาพคล่องทางการเงินจึงจัดเจ้าหน้าที่มาฝึกอบรมได้ล่าช้านั้น ไม่อาจถือเป็นกรณีที่ผู้ขายไม่ต้องรับผิดชอบตามนัยแห่งบทบัญญัติดังกล่าว ช่วงเวลาที่ผู้ขายต้องรับผิดชอบชำระค่าปรับจึงมีดังนี้

(๑) ช่วงที่ ๑ นับตั้งแต่วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นวันถัดจากวันครบกำหนด ๑๕๐ วัน ตามสัญญา จนถึงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นวันก่อนวันที่กลุ่มผู้ชุมนุมเริ่มปิดท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ

(๒) ช่วงที่ ๒ นับจากวันที่เหตุการณ์ปิดท่าอากาศยานสุวรรณภูมิยุติลง จนถึงวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๓ ซึ่งเป็นวันที่การฝึกอบรมแล้วเสร็จ หักด้วยระยะเวลาที่เจ้าหน้าที่ฝึกอบรมของผู้ขายใช้ในการเดินทางจากต่างประเทศมาถึงประเทศไทยในการฝึกอบรมครั้งนี้ เพราะการที่เจ้าหน้าที่ดังกล่าวต้องเดินทางมาอีกครั้งหนึ่งหลังจากที่ได้มาครั้งแรกในปี พ.ศ. ๒๕๕๑ แล้ว แต่ต้องกลับไปเพราะเกิดเหตุการณ์ปิดท่าอากาศยานสุวรรณภูมินั้น เป็นพฤติการณ์ที่ผู้ขายไม่ต้องรับผิดชอบ

หมายเหตุ

๑. โดยปกติแล้วในสัญญาพัสดุของทางราชการมักจะกำหนดให้มีการปรับในกรณีที่ผู้ขายหรือผู้รับจ้างส่งมอบพัสดุหรืองานตามสัญญาล่าช้า อันถือเป็นกรณีที่คู่สัญญาได้กำหนดเบี้ยปรับซึ่งก็คือค่าเสียหายหรือค่าสินไหมทดแทนความเสียหายกันไว้ล่วงหน้าตามนัยมาตรา ๓๗๙ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และเบี้ยปรับในกรณีดังกล่าวมักจะเป็นกรณีที่ผู้ขายหรือ

ผู้รับจ้างให้สัญญากับหน่วยงานของรัฐในฐานะผู้ซื้อหรือผู้ว่าจ้างว่า จะให้เบี้ยปรับเมื่อตนไม่ชำระหนี้ให้ถูกต้องสมควร เช่นว่าไม่ชำระหนี้ตรงตามเวลาที่กำหนดไว้ เป็นต้น นอกจากเรียกให้ชำระหนี้แล้ว หน่วยงานของรัฐ (เจ้าหนี้) จะเรียกเอาเบี้ยปรับอันจะพึงรับนั้นอีกด้วยก็ได้ ตามนัยมาตรา ๓๘๑ วรรคหนึ่ง และหากเจ้าหนี้มีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนในมูลชำระหนี้ไม่ถูกต้องสมควร จะเรียกเอาเบี้ยปรับอันจะพึงรับนั้นในฐานะเป็นจำนวนน้อยที่สุดแห่งค่าเสียหายก็ได้ และเจ้าหนี้ก็สามารถพิสูจน์ค่าเสียหายยิ่งกว่านั้นได้ ทั้งนี้ตามนัยมาตรา ๓๘๑ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๓๘๒ วรรคสอง แต่หน่วยงานของรัฐเจ้าหนี้จะต้องได้บอกสงวนสิทธิว่าจะเรียกเอาเบี้ยปรับในเวลาชำระหนี้ด้วย ตามมาตรา ๓๘๑ วรรคสาม และเมื่อเป็นเบี้ยปรับ หากศาลเห็นว่าเบี้ยปรับที่รับนั้นสูงเกินส่วน ศาลจะลดลงเป็นจำนวนพอสมควรก็ได้ ตามมาตรา ๓๘๓ วรรคหนึ่ง ซึ่งศาลฎีกาได้วินิจฉัยไว้ในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๖๗/๒๕๕๒ ว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดอัตราค่าปรับให้หน่วยราชการใช้และถือปฏิบัติเป็นหลักทั่วไปเพื่อให้เกิดความเสมอภาคและเป็นธรรม หากให้แต่ละหน่วยราชการต่างกำหนดค่าปรับเองกรณีผิดสัญญาจะทำให้เกิดความลักลั่นไม่เป็นธรรม แต่ไม่ได้หมายความว่าอัตราค่าปรับที่กำหนดในระเบียบดังกล่าวจะเหมาะสมแก่ทุกกรณี เมื่อค่าปรับดังกล่าวเป็นการกำหนดค่าเสียหายไว้ล่วงหน้าจึงเป็นเบี้ยปรับ หากสูงเกินส่วน ศาลมีอำนาจที่จะลดลงเป็นจำนวนพอสมควรได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๘๓ วรรคหนึ่ง (หมายเหตุ - ณ ช่วงเวลาตามนัยคำพิพากษาศาลฎีกา นี้ การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐยังใช้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ แต่ปัจจุบันได้มีการตราพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ และมีการออกระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๐ ใช้บังคับแทน ซึ่งยังคงหลักการเกี่ยวกับการกำหนดอัตราค่าปรับไว้เช่นเดิม)

๒. ประเด็นที่มักเกิดความสับสนอีกประการหนึ่งคือ การเรียกเบี้ยปรับกับการเรียกดอกเบี้ยผิดนัด เช่น ในกรณีที่สัญญากำหนดว่า “ในกรณีที่ผู้ให้บริการผิดนัดชำระหนี้ค่าใช้บริการ... ผู้ให้บริการยินยอมเสียค่าปรับ

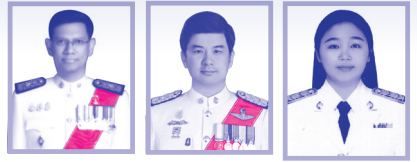
ในอัตราร้อยละ ๒ ต่อเดือน สำหรับค่าใช้บริการที่ค้างชำระ” เช่นนี้กระทำได้หรือไม่ ศาลฎีกาได้วินิจฉัยไว้ใน **คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๓๘๙/๒๕๕๒** ว่า การที่มีการระบุไว้ในสัญญาเช่นนั้น “เป็นกรณีที่ลูกหนี้สัญญาว่าจะให้เบี้ยปรับเมื่อตนไม่ชำระหนี้ให้ถูกต้องสมควรตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๘๑ หากใช้ดอกเบี้ยและไม่มียกเว้นของกฎหมายกำหนดอัตราไว้ โจทก์จึงมีสิทธิคิดเบี้ยปรับกรณีจำเลยผิดนัดชำระหนี้ค่าใช้บริการในอัตราร้อยละ ๒ ต่อเดือน หรืออัตราร้อยละ ๒๔ ต่อปีได้ แต่ศาลอุทธรณ์ภาค ๗ ลดเบี้ยปรับลงเป็นอัตราร้อยละ ๑๕ ต่อปี จึงเป็นคุณแก่จำเลยแล้ว”

๓. จากที่กล่าวมาข้างต้น หากลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ให้ถูกต้องสมควร เช่น ไม่ชำระหนี้ภายในกำหนดเวลาตามสัญญา หรือไม่ชำระหนี้ให้ถูกต้องครบถ้วนตามสัญญา เป็นต้น เจ้าหนี้ย่อมมีสิทธิเรียกเบี้ยปรับจากลูกหนี้ได้ แต่อย่างไรก็ดี หากการที่ลูกหนี้ไม่ปฏิบัติตามชำระหนี้ภายในกำหนดเวลาหรือไม่ชำระหนี้ให้ถูกต้องครบถ้วนนั้น เกิดจากเหตุการณ์ซึ่งลูกหนี้ไม่ต้องรับผิดชอบ เช่นนี้ลูกหนี้ก็ยังสามารถโต้แย้งได้ว่าไม่ต้องรับผิดตามสัญญา มาตรา ๒๐๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งเจ้าหนี้ไม่อาจเรียกเบี้ยปรับจากลูกหนี้ได้หรืออาจต้องงดหรือลดค่าปรับให้แก่ลูกหนี้เพราะเหตุที่ลูกหนี้ไม่ต้องรับผิดชอบดังกล่าว เช่น ระยะเวลาที่ผู้ว่าจ้างใช้ในการตรวจรับงาน ซึ่งสำนักงานอัยการสูงสุดได้เคยวินิจฉัยไว้ใน **ข้อหารือสำนักงานอัยการสูงสุด เลขรับที่ ท. ๖/๒๕๕๖** ว่า ระยะเวลาที่คณะกรรมการตรวจการจ้างดำเนินการตรวจรับจนถึงวันที่คณะกรรมการตรวจการจ้างเห็นเป็นการถูกต้องครบถ้วน ถือเป็นระยะเวลาที่ผู้ว่าจ้างใช้ในการตรวจรับงาน ซึ่งมีใช้ระยะเวลาที่ผู้รับจ้างใช้ในการทำงานให้แล้วเสร็จตามสัญญา ดังนั้นหน่วยงานของรัฐจึงมีสิทธิปรับผู้รับจ้างนับถัดจากวันที่ครบกำหนดแล้วเสร็จตามสัญญาจนถึงวันที่ผู้รับจ้างส่งมอบงานที่แล้วเสร็จตามสัญญาแก่ผู้ว่าจ้าง โดยหักด้วยระยะเวลาที่หน่วยงานของรัฐใช้ไปในการตรวจรับงาน จำรงเหลือสุทธิเท่าใด จึงนำระยะเวลาดังกล่าวมาคำนวณค่าปรับในอัตราที่กำหนดไว้ในสัญญา และ **ข้อหารือสำนักงานอัยการสูงสุด เลขรับที่ ท. ๑๕๓/๒๕๕๗** ก็ได้วินิจฉัยไว้ในทำนองเดียวกันว่าหาก

ความล่าช้าเกิดจากความบกพร่องของส่วนราชการ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๑๓๙ (๑) เช่นนี้ ส่วนราชการผู้ว่าจ้างพึงพิจารณางดค่าปรับได้

๔. ในกรณีการชำระหนี้ไม่ได้กระทำลงเพราะพฤติการณ์ซึ่งลูกหนี้ไม่ต้องรับผิดชอบ ลูกหนี้จึงยังไม่ตกเป็นผู้ผิดนัด ตามมาตรา ๒๐๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ นอกจากทำให้เจ้าหนี้ไม่มีสิทธิปรับลูกหนี้ตามสัญญาได้ดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นแล้ว ศาลฎีกายังได้วินิจฉัยไว้ด้วยว่า เมื่อลูกหนี้ไม่ตกเป็นผู้ผิดนัด เจ้าหนี้ย่อมไม่มีสิทธิบอกเลิกสัญญา ทั้งนี้ตาม **คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๙๐๘/๒๕๕๐ และที่ ๓๙๔๑/๒๕๕๐ และคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๙๐๘/๒๕๕๐** ได้วินิจฉัยว่า แม้ตามสัญญาซื้อขายจะมีได้กำหนดเงื่อนไขว่าการส่งสิ่งของตามสัญญาต้องได้รับอนุมัติจากรัฐบาลอังกฤษก่อน แต่ตามสภาพของสิ่งของตามสัญญาเป็นอุปกรณ์ทางทหารซึ่งต้องเป็นผลิตภัณฑ์ที่ส่งจากบริษัทในประเทศอังกฤษ และต้องได้รับอนุมัติจากรัฐบาลอังกฤษ จึงจะสามารถส่งสิ่งของมายังประเทศไทยได้ การขออนุญาตส่งออกบริษัทผู้ผลิตเป็นผู้ขอใบอนุญาตส่งออกจำเลยที่ ๑ ได้เร่งรัดให้รับส่งสิ่งของมาให้ทันตามกำหนดในสัญญาแล้ว แต่เนื่องจากเกิดเหตุการณ์ไม่สงบในประเทศไทย รัฐบาลอังกฤษจึงยังไม่อนุญาตให้ส่งสิ่งของมายังประเทศไทยในช่วงนั้น ทำให้การออกใบอนุญาตส่งออกต้องล่าช้าออกไปกว่าปกติถึง ๕ สัปดาห์ หรือ ๓๕ วัน โดยเพิ่มมีการอนุญาตเมื่อวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๓๕ พฤติการณ์ที่จำเลยที่ ๑ ยังไม่สามารถส่งมอบสิ่งของให้โจทก์ได้จนถึงวันที่โจทก์ใช้สิทธิบอกเลิกสัญญา คือวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๓๕ หลังครบกำหนดส่งมอบเพียง ๒๒ วัน ถือได้ว่าเป็นพฤติการณ์ซึ่งลูกหนี้ไม่ต้องรับผิดชอบต่อตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๒๐๕ และจำเลยที่ ๑ ได้แจ้งเหตุแห่งความล่าช้าพร้อมหลักฐานเป็นหนังสือให้โจทก์ทราบหลายฉบับแล้ว แม้จะไม่มีข้อความขอขยายเวลาการส่งมอบออกไปตามที่ระบุไว้ในสัญญาก็ตาม แต่การที่จำเลยที่ ๑ แจ้งว่าจะส่งสิ่งของให้ทันที่เมื่อได้รับอนุมัติจากรัฐบาลอังกฤษก็ถือได้ว่าเป็นการขอขยายเวลาการส่งมอบออกไป นับว่าได้ปฏิบัติครบถ้วนตามสัญญาแล้ว จำเลยที่ ๑ จึงมิใช่เป็นผู้ผิดนัด

เข้า...ฎีกาเดิน

ผู้ให้เข้าซื้อสามารถคิดดอกเบี้ย จากราคาใช้แทนทรัพย์สินที่เข้าซื้อได้แล้ว

รังสิชัย บรรณกิจวิจารณ์*
มนต์ชัย ขนิษฐลีลา**
พรชนก ทองคำดี***

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๘๑๘/๒๕๖๓ (ประชุมใหญ่) การที่ศาลวินิจฉัยให้จำเลยที่ ๑ ส่งมอบรถชุดที่เข้าซื้อคืน หากคืนไม่ได้ให้ใช้ราคาแทนนั้น เป็นกรณีที่หากจำเลยที่ ๑ ไม่ส่งมอบรถชุดดังกล่าวคืนแก่โจทก์ จำเลยที่ ๑ ต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์ เพื่อรื้อคดีถอยไม่อาจส่งมอบได้เพราะเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งอันเกิดขึ้นระหว่างผิดนัด โจทก์จึงมีสิทธิเรียกดอกเบี้ยในเงินจำนวนดังกล่าวได้ตั้งแต่เวลาอันเป็นฐานที่ตั้งแห่งการกระประมาณราคานั้น ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๒๒๕ แต่ข้อเท็จจริงไม่ปรากฏว่า เวลาอันเป็นที่ตั้งแห่งการกระประมาณราคาอันหมายถึงเวลาที่ไม่สามารถส่งมอบรถชุดที่เข้าซื้อเกิดขึ้นเมื่อใด จำเลยที่ ๑ จึงต้องรับผิดชอบดอกเบี้ยในราคาใช้แทนนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาอันเป็นวันที่ศาลกำหนดราคาใช้แทนให้ และราคาใช้แทนนี้เป็นหนี้เงินตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๒๒๔ วรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติให้คิดดอกเบี้ยในระหว่างผิดนัดร้อยละเจ็ดต่อปี^๑ โจทก์จึงมีสิทธิคิดดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของราคาใช้แทน ๔๐๐,๐๐๐ บาท นับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์

ข้อสังเกต ผู้ให้เข้าซื้อที่มีสิทธิบอกเลิกสัญญาเข้าซื้อได้ ในกรณีที่ผู้เข้าซื้อไม่ใช้เงิน ๒ คราวติด ๆ กัน หรือในกรณีที่ผู้เข้าซื้อทำผิดสัญญาในข้อที่เป็นสาระสำคัญ และเมื่อบอกเลิกสัญญาแล้วคู่สัญญาแต่ละฝ่ายต้องกลับคืนสู่ฐานะเดิม ผู้ให้เข้าซื้อที่มีสิทธิในค่าเข้าซื้อที่ชำระมาแล้วและมีสิทธิเข้าครอบครองทรัพย์สินที่เข้าซื้อ กับทั้งเรียกค่าใช้ทรัพย์สินตลอดระยะเวลาที่ผู้เข้าซื้อครอบครองทรัพย์สินที่เข้าซื้อ ค่าขาดประโยชน์จากการใช้ทรัพย์สิน ค่าติดตามยึดทรัพย์สิน ค่าเสียหายอื่น ๆ ค่าขาดราคาเข้าซื้อตามข้อตกลงในสัญญา (ซึ่งถือเป็นเบี้ยปรับ) รวมทั้งดอกเบี้ยจากค่าเสียหายต่าง ๆ

แต่ผู้ให้เข้าซื้อจะเรียกค่าเข้าซื้อที่ค้างชำระทั้งหมดไม่ได้ (ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๕๗๔, ๓๙๑)

นอกจากนี้ ในกรณีที่สัญญาเข้าซื้อเลิกกันโดยปริยาย หรือโดยผู้เข้าซื้อและผู้ให้เข้าซื้อตกลงเลิกสัญญากันเอง โดยสมัครใจ หรือผู้ให้เข้าซื้อไปยึดรถยนต์ที่เข้าซื้อโดยไม่ได้บอกเลิกสัญญาหรือบอกเลิกสัญญาเข้าซื้อโดยไม่ชอบ หรือเลิกกันโดยไม่ใช่เพราะเหตุผู้เข้าซื้อผิดสัญญา ซึ่งมีใช้กรณีสัญญาเลิกกันเพราะผู้เข้าซื้อผิดสัญญาเข้าซื้อ ผู้เข้าซื้อจึงไม่ต้องรับผิดชอบค่าเสียหายต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในสัญญา เช่น ค่าขาดราคาค่าเข้าซื้อ ค่าติดตามรถ (เช่น ฎ.๒๓๓๐/๒๕๕๘, ๑๒๔๔๘/๒๕๕๗) แต่ผู้เข้าซื้อยังคงต้องรับผิดชอบในค่าใช้ทรัพย์สิน หรือค่าขาดประโยชน์ตามมาตรา ๓๙๑ วรรคสาม โดยไม่ต้องคำนึงว่าผู้เข้าซื้อเป็นฝ่ายผิดสัญญาหรือไม่ (เช่น ฎ.๒๗๓๕/๒๕๖๑, ๓๐๗๘/๒๕๕๙, ๖๑๗๕/๒๕๕๐)

สำหรับกรณีผู้เข้าซื้อผิดนัดและผู้ให้เข้าซื้อติดตามยึดทรัพย์สินหรือรถที่เข้าซื้อคืนแล้วนำออกขายทอดตลาด แต่ได้เงินไม่พอค่าเสียหาย ผู้ให้เข้าซื้อจึงฟ้องเรียก “ค่าขาดราคา” จากราคารถยนต์ที่แท้จริง และค่าเสียหายอื่นตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๘๑๘/๒๕๖๓ ข้างต้น ศาลฎีกาแผนกคดีผู้บริโภควินิจฉัยโดยที่ประชุมใหญ่ว่า สามารถคิดดอกเบี้ยจากราคาใช้แทนได้ จึงถือว่าน่าจะกลับหลักเดิมตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๓๔๖/๒๕๕๙ ซึ่งวินิจฉัยว่า กรณีพิพาททำให้สินรถ หากคืนไม่ได้ให้ใช้ราคาแทน จะคิดดอกเบี้ยจากราคาใช้แทนไม่ได้ เพราะกรณีไม่แน่นอนว่าหนี้ที่จะบังคับให้ใช้ราคาแทนการส่งมอบรถยนต์ที่เข้าซื้อจะมีหรือไม่ จึงเป็นหนี้ที่ไม่อาจกำหนดได้โดยแน่นอน ดังนั้น จึงไม่กำหนดดอกเบี้ยในส่วนจากราคาใช้แทนให้

* ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา ช่วยทำงานชั่วคราวในตำแหน่งประธานแผนกคดีเลือกตั้งในศาลอุทธรณ์

** ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ประจำกองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๑ ช่วยทำงานในตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง

*** นิติกรชำนาญการ ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง

^๑ ปัจจุบันมีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๗ และมาตรา ๒๒๔ กำหนดอัตราดอกเบี้ยใหม่แล้ว

2022 International Consortium for Court Excellence Conference: Pursuing Court Excellence in Challenging Times

สมาคมนานาชาติเพื่อความเป็นเลิศของศาล (International Consortium for Court Excellence (ICCE)) จัดการประชุมในหัวข้อ ‘ความพยายามให้เกิดความเป็นเลิศทางศาลในช่วงเวลาท้าทาย’ ระหว่างวันที่ ๑๕-๑๖ มีนาคม ๒๕๖๕ ผ่านช่องทางออนไลน์

pursue v.ไล่ตาม ทำให้ลุล่วง ดำเนินตาม ปฏิบัติตาม พยายามที่จะทำ (try to do/try to get)

การประชุมนี้สำรวจ/พิจารณาว่าศาลต่าง ๆ ในเอเชีย ออสเตรเลีย ยุโรป อเมริกาเหนือและหมู่เกาะในมหาสมุทรแปซิฟิกได้รับรูปแบบใหม่ของการดำเนินการในโลกที่มีโรคประจำถิ่นใหม่ และพิจารณาผลกระทบต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นต่อบุคลากรของศาล แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการศาล และในท้ายที่สุด/สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ ความเชื่อถือและความเชื่อมั่นของสาธารณชนต่อศาล (The conference explores how courts in Asia, Australia, Europe, North America and the Pacific Islands have embraced new modes of operations in our new endemic world, and address the implications on the court workforce, court management practices and ultimately public trust and confidence.)

‘embrace’ v. แปรทั่วไปว่า ‘สวมกอด’ แต่ในประโยคข้างต้นแปลว่า ‘รวบรวมเข้ามาเป็นส่วนหนึ่ง’ หรือ ‘นำมาใช้’

คำว่า ‘โรคระบาดที่แพร่กระจายไปทั่ว’ จะใช้ภาษาอังกฤษว่า **‘pandemic’** เนื่องจากรากศัพท์คำว่า ‘pan’ แปลว่า ‘all’ (ทั้งหมด) ก่อนหน้านี้เคยมีสายการบินที่รู้จักกันดีในชื่อย่อว่า ‘Pan-Am’ เพื่อสื่อความหมายว่าเป็นสายการบินที่บินไปทั่วภูมิภาคอเมริกา และต่อมาบินทั่วโลก โดยชื่อเต็มตอนก่อตั้งสายการบินครั้งแรกชื่อว่า ‘Pan American Airways’

เมื่อโรคระบาดได้กลายเป็น ‘โรคประจำถิ่น’ คำว่า pandemic ก็จะเปลี่ยนเป็นคำว่า **‘endemic’** ซึ่งคำ prefix ‘en’ แปลว่า ‘in’ (ใน) ส่วนรากศัพท์ ‘dem’ จะแปลว่า ‘(เกี่ยวกับ) ประชาชน’

การประชุมแบ่งออกเป็น ๔ ช่วง ได้แก่

Session 1: Meeting the Challenges of Court Workforce for Tomorrow

The stress and fatigue levels of the court workforce have been kept high throughout the COVID-19 pandemic as many courts grappled with the transition to an online, digital world. This session explores how courts can shape the well-being of tomorrow’s workforce through redesigning court processes and infrastructure to match the new modes of operation, equipping staff with the skills to harness new technology and providing support for the mental health and well-being of staff.

การจัดการหรือการเผชิญหน้ากับความท้าทาย นิยามใช้กริยาว่า **‘meet’ (the challenge(s))**

คำว่า **‘grapple with’** something เป็นคำยาก แปลว่า ‘จัดการกับ’ สิ่งใดสิ่งหนึ่ง (ปัญหาที่ยากหรือเรื่องที่ยาก) คำอื่น ๆ ที่ใช้แทนกันได้ได้แก่ **‘deal with’** และ **‘cope with’**

ประเด็นเรื่อง **‘well-being’** (สุขภาพที่ดี) คือ สุขภาพกายและจิตใจที่ดีของผู้พิพากษาและเจ้าหน้าที่ศาลเป็นประเด็นหลักในการบริหารจัดการของศาลทั่วโลกมาตั้งแต่ปี ค.ศ. ๒๐๑๖ (๒๕๕๙) ในการประชุม ‘Judiciary of the Future’ International Conference on Court Excellence ซึ่งจัดโดย State Courts ของประเทศสิงคโปร์ โดยในส่วนของศาลยุติธรรมมีการ

* ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำกองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา

ให้นำหนักในเรื่องนี้เมื่อประมาณไม่เกิน ๒ ปี ที่ผ่านมา

Session 2 : Embracing New Modes of Court Operations

The adoption of technology to enhance access to justice and drive improved management of court caseloads is a core component of the International Framework for Court Excellence. The COVID-19 pandemic placed significant restrictions on traditional court practices such as face to face proceedings and court attendance to file or inspect documents. Although this initially created a considerable burden on courts, for many it also sparked a significant leap into technology driven remote hearings and digital management of cases.

‘enhance’ แปลว่า ทำให้ดีขึ้น เสริม ยกกระดับ เป็นคำยาก คำทั่วไปใช้คำว่า ‘improve’ หรือ ‘better’

คำว่า ‘การดำเนินการของศาล’ หรือ ‘การบริหารจัดการศาล’ ในการประชุมนี้มีการใช้ภาษาอังกฤษหลายคำ ได้แก่ court operation, court management, court practice, court proceedings และ court process

Session 3: Change Management in a Highly Volatile and Uncertain Environment

An environment of volatility, uncertainty, complexity, and ambiguity is becoming more prevalent in the legal world and these challenges can be formidable. Court leaders and managers who are well-versed in change management who embrace change can minimize the negative impact and move their courts forward.

หลักการ VUCA เป็นหลักการที่มีมากกว่า ๓๐ ปี มาจากทฤษฎีความเป็นผู้นำและนำมาใช้ทางการทหาร จนในช่วงหลังนำมาปรับใช้อธิบายสถานะของสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันว่ามี Volatility (ความผันผวน) Uncertainty (ความไม่แน่นอน) Complexity (ความซับซ้อน) และ Ambiguity (ความคลุมเครือ)

ผู้บริหารของศาลผู้มีความรอบรู้หลักการบริหาร การเปลี่ยนแปลงผู้ยอมรับความเปลี่ยนแปลงสามารถลดผลกระทบทางลบจากการเปลี่ยนแปลงลงให้น้อยที่สุดและขับเคลื่อนศาลไปข้างหน้า

Session 4: Harnessing Public Trust and Confidence in the Endemic World

As courts around the world pivot to provide remote services to constituents, they encounter a “digital divide” where not all court users have access to the technology or adequate internet access. This case, in turn, undermine public trust and confidence. Solutions to crossing the digital divide can be broken into two broad categories: those that help humans use technology and those that deal with hardware. This session provides a European and North American perspective on approaches used to cross the digital divide. It will cover the advantages and challenges of appearing remotely for lawyers from smaller practices and for self-represented litigants, and how the benefits of e-filing can be responsibly extended to self-represented litigants.

คำว่า ‘คู่ความ’ หรือ ‘ผู้มีส่วนได้เสีย’ ในกระบวนการยุติธรรม เรามักคุ้นชินกับคำว่า ‘party’ แต่คำอื่น ๆ ที่มีความหมายในทำนองเดียวกัน ได้แก่ ‘court user’ และ ‘constituent’

คำว่า ‘Digital divide’ หมายถึง ช่องว่างของสังคมหรือความเหลื่อมล้ำในสังคมที่เกิดจากโอกาสในการเข้าถึงสารสนเทศที่ไม่เท่าเทียมกัน (คำแปลจาก www.etda.or.th)

สิ่งที่ผู้เขียนประทับใจมากที่สุดในการเข้าร่วมประชุมครั้งนี้เป็นคำกล่าวเปิดการประชุม (keynote address) ของประธานศาลฎีกาสิงคโปร์ (The Hon. the Chief Justice Sundaresh Menon) ตอนหนึ่งซึ่งมีใจความโดยสรุปว่า ศาลต้องพิจารณาว่า ผู้มาใช้บริการศาลต้องการสิ่งใด (ก็ควรจะพัฒนาในสิ่งนั้น) มิใช่มุ่งแต่จะพยายามทำให้กระบวนการทางศาลทุกอย่างให้อยู่ในรูปดิจิทัล

วิเคราะห์ข้อสอบกฎหมาย : วิธีการตอบและตัวอย่าง

รวิทร์ ชัยภัทรภักดิ์*

ข้อสอบเนติบัณฑิต ภาคหนึ่ง สมัยที่ ๗๔ ปีการศึกษา ๒๕๖๔ วิชากฎหมายอาญา

คำถามข้อ ๓

นางหนึ่งเคียดแค้นนางสองนายจ้างซึ่งชอบดูค่าตนเป็นประจำ จึงต้องการฆ่านางสองให้ตายป่วยวันหนึ่ง เมื่อนางสองออกไปทำธุระนอกบ้าน นางหนึ่งได้นำยาพิษผสมลงในอาหารโดยตั้งใจจะนำไปวางบนโต๊ะอาหารให้นางสองรับประทานในเวลาเย็น โดยนางหนึ่งนำอาหารผสมยาพิษนั้นใส่กล่องพลาสติก และนำไปเก็บไว้ในหีบเหล็กเก็บสิ่งของก่อน เพราะเกรงว่าจะมีผู้อื่นมารับประทานอาหารนั้น ในเวลาต่อมา นายสามคนร้ายได้ลอบเข้ามาในบ้านของนางสองเพื่อลักทรัพย์ และได้ดัดหีบเหล็กนั้น เมื่อพบกล่องใส่อาหารซึ่งยังอุ่น ๆ อยู่ นายสามซึ่งหิวจึงรับประทานอาหารในกล่องนั้นและถึงแก่ความตาย

ให้วินิจฉัยว่า นางหนึ่งมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญารฐานใดหรือไม่

ธงคำตอบข้อ ๓

การที่นางหนึ่งนำอาหารผสมยาพิษเก็บไว้ในหีบเหล็กเก็บสิ่งของโดยตั้งใจจะนำไปวางบนโต๊ะอาหารให้นางสองรับประทานในเวลาเย็น เป็นการกระทำที่อยู่ในขั้นตอนของการเตรียมฆ่านางสองเท่านั้น นางหนึ่งจึงไม่มีความผิดฐานพยายามฆ่านางสองโดยไตร่ตรองไว้ก่อนตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๘๙ (๔) ประกอบมาตรา ๘๐

การที่นางหนึ่งได้นำยาพิษผสมลงในอาหารนั้น การกระทำของนางหนึ่งเป็นการปลอมปนอาหารเพื่อบุคคลอื่นเสพ และการปลอมปนนั้นน่าจะเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่สุขภาพ จึงมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๓๖

การที่นายสามรับประทานอาหารในกล่องที่นางหนึ่งได้นำยาพิษผสมลงในอาหารจนถึงแก่ความตาย นางหนึ่งไม่มีความผิดฐานฆ่านายสามโดยไตร่ตรองไว้ก่อนตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๘๙ (๔) เพราะไม่มีเจตนาประสงค์ต่อผล หรือเจตนาเล็งเห็นผลในการฆ่านายสาม และก็ไม่มีเจตนาฆ่านายสามโดยพลาดตามมาตรา ๒๘๙ (๔) ประกอบมาตรา ๖๐ เพราะนางหนึ่งยังไม่มีความผิดฐานฆ่านางสอง ดังนั้นการที่ผลไปเกิดแก่นายสาม จะถือว่านางหนึ่งมีเจตนาฆ่านายสามโดยพลาดไม่ได้

การที่นายสามคนร้ายได้ลอบเข้ามาในบ้านของนางสองเพื่อลักทรัพย์ และได้ดัดหีบเหล็กเก็บสิ่งของนั้น เมื่อพบกล่องใส่อาหารซึ่งยังอุ่น ๆ อยู่ นายสามซึ่งหิวจึงรับประทานอาหารในกล่องนั้นและถึงแก่ความตาย นางหนึ่งไม่ได้กระทำโดยประมาทต่อนายสาม เพราะไม่ได้กระทำโดยปราศจากความระมัดระวังซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจักต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ และผู้กระทำอาจใช้ความระมัดระวังเช่นนั้นได้แต่หาได้ใช้ให้เพียงพอไม่ จึงไม่มีความผิดฐานทำให้นายสามตายโดยประมาท ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙๑

* อัยการจังหวัดประจำสำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานที่ปรึกษากฎหมาย

วิเคราะห์

ตัวอย่างข้อสอบนี้เป็นข้อสอบเนติบัณฑิตที่คำถามไม่ยาวนานนัก แต่ผู้แต่งข้อสอบได้ซ่อนประเด็นไว้หลายประเด็นด้วยกัน นักศึกษาหรือผู้เข้าสอบที่จะต้องทำความเข้าใจข้อนี้ได้ดีต้องจดจำตัวบทมาตราที่เกี่ยวข้องให้ได้อย่างแม่นยำและสามารถค้นหาประเด็นต่าง ๆ ของข้อสอบให้ได้ครบถ้วน

โดยประเด็นแรกที่นักศึกษาต้องวินิจฉัยให้ได้ คือ การที่นางหนึ่งนำอาหารผสมยาพิษมาเก็บไว้ในหีบเหล็กเก็บสิ่งของนั้น เป็นการกระทำที่ถึงขั้นพยายามกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๐ แล้วหรือไม่ ซึ่งจากธงคำตอบจะเห็นว่า การกระทำของนางหนึ่งอยู่ในขั้นตอนของการเตรียมฆ่านางสองเท่านั้น เพราะยัง**ไม่ใช่การกระทำที่ถึงขั้นลงมือกระทำความผิด** นางหนึ่งจึงไม่ต้องรับผิดฐานพยายามฆ่านางสองโดยไตร่ตรองไว้ก่อนแต่อย่างใด

อนึ่ง การกระทำขั้นเตรียมนี้ปกติไม่ถือว่าเป็นความผิด เว้นแต่การกระทำขั้นเตรียมบางประการที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นความผิด เช่น เตรียมเพื่อวางเพลิงเผาทรัพย์ ตามมาตรา ๒๑๙ ประกอบมาตรา ๒๑๗ เตรียมการเพื่อก่อการร้ายตามมาตรา ๑๓๕/๒ (๒) เป็นต้น

ประเด็นต่อมา การที่นางหนึ่งได้นำยาพิษผสมลงในอาหารนั้น เป็นการ**ปลอมปนอาหารเพื่อบุคคลอื่นเสพและการปลอมปนนี้น่าจะเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่สุขภาพ** ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๓๖ ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่หลายคนอาจมองข้ามไป บางคนอาจไม่เคยท่องจำเลย แต่ผู้เขียนขอให้นักศึกษาหรือผู้เข้าสอบพึงระลึกไว้เสมอว่า ทุกครั้งที่มีความถามเกี่ยวกับการผสมยาพิษลงไปในการอาหาร ให้นึกถึงมาตรา ๒๓๖ เสมอ

ถัดมาคือความรับผิดของนางหนึ่งต่อนายสาม จะเห็นได้ว่า การที่นายสามรับประทานอาหารผสมยาพิษนั้น นางหนึ่ง**ไม่มีเจตนาประสงค์ต่อผลหรือเจตนา**

เล็งเห็นผลในการฆ่านายสามตามมาตรา ๕๙ วรรคสอง และไม่มีเจตนาฆ่านายสามโดยพลาดตามมาตรา ๖๐ เพราะนางหนึ่งยัง**ไม่มีความผิดฐานฆ่านางสอง** อีกทั้งนางหนึ่ง**ไม่ได้กระทำโดยประมาท**ตามมาตรา ๕๙ วรรคสี่ ต่อนายสามด้วย เพราะนางหนึ่งเก็บอาหารผสมยาพิษไว้ในหีบเหล็กเก็บของ แต่นายสามมางัดหีบเหล็กเสียเอง ดังนั้น นางหนึ่งจึง**ไม่มีความผิดทางอาญา** ต่อนายสาม แต่อย่างใด

อนึ่ง จากธงคำตอบ ผู้แต่งธงได้นำ**ความหมายของการกระทำโดยประมาท** อันได้แก่ กระทำโดยปราศจากความระมัดระวังซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจักต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ และผู้กระทำอาจใช้ความระมัดระวังเช่นว่านั้นได้แต่หาได้ใช้ให้เพียงพอไม่ตามมาตรา ๕๙ วรรคสี่ มาใส่ไว้ในธงด้วย ซึ่งนักศึกษาหรือผู้เข้าสอบที่นำความหมายของการกระทำโดยประมาทนี้มาใส่ในคำตอบก็จะได้คะแนนดีกว่าการตอบเพียงว่านางหนึ่ง**ไม่ได้กระทำโดยประมาท**

เคล็ดไม่ลับ

ข้อสอบเนติบัณฑิตและข้อสอบอัยการผู้ช่วยมักมีข้อสอบที่แต่งขึ้นจากหลักกฎหมายปนอยู่กับข้อสอบที่แต่งขึ้นจากคำพิพากษาศาลฎีกา ซึ่งนักศึกษาหรือผู้เข้าสอบต้องจดจำตัวบทมาตราที่เกี่ยวข้องให้ได้อย่างแม่นยำและสามารถค้นหาประเด็นต่าง ๆ ของข้อสอบให้ได้ครบถ้วน ตามที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น โดยเทคนิคในการฝึกค้นหาประเด็นข้อสอบนั้น นักศึกษาหรือผู้เข้าสอบต้อง**ฝึกทำข้อสอบเก่า**ประเภทนี้อยู่บ่อย ๆ และยิ่งถ้าเป็นข้อสอบหลักกฎหมายในวิชากฎหมายอาญาแล้ว ผู้เขียนแนะนำให้อ่านหนังสือคำอธิบายกฎหมายอาญาของท่านอาจารย์เกียรติขจร วิจารณ์สวัสดิ์ ประกอบด้วย ก็จะทำให้ นักศึกษาหรือผู้เข้าสอบได้เห็นการเชื่อมโยงประเด็นกฎหมายต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น

กรุงเทพมหานครเป็นอย่างไร

พศ.ดร. สมหมาย จันทรเรือง *

ภายหลังจากมีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเมื่อวันอาทิตย์ที่ ๒๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ ได้เห็นความสำคัญของกรุงเทพมหานคร จึงขอเสนอความเป็นมาของกรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นความรู้ความเข้าใจและความภูมิใจในเมืองแห่งนี้

หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่พอสืบค้นได้ กรุงเทพฯ มีที่มาตั้งแต่สมัยอยุธยา เป็นเมืองการค้าขนาดเล็ก อยู่ปากแม่น้ำเจ้าพระยา คนสมัยสมันั้นมักเรียกติดปากว่า “บางกอก” คำนี้สันนิษฐานได้เป็นสองนัย กล่าวคือ เมืองนี้ ตั้งอยู่ติดแม่น้ำเจ้าพระยาที่มีความคดเคี้ยว บางแห่งมีสภาพเป็นเกาะ จึงเรียกว่า “บางเกาะ” หรือไม่ ก็เป็นเพราะบริเวณนี้มีต้นมะกอกอยู่มาก จึงเรียกว่า “บางมะกอก” แล้วเพี้ยนมาเป็น “บางกอก”

ในส่วนหลักฐานจากชาวตะวันตก หมอสมิธ มัลคอล์ม แพทย์หลวง กล่าวไว้ในหนังสือ A Physician at the Court of Siam ว่าชื่อบางกอกมาจากคำว่า บาง คือ หมู่บ้านหนึ่ง กอก ซึ่งเป็นผลไม้ป่าชนิดหนึ่ง (Spondias pinnata) อันเป็นที่รู้จักในหมู่ชาวยุโรป และว่าชาวโปรตุเกสที่เข้ามาในไทยสมัยศตวรรษที่ ๑๖ เป็นผู้ให้กำเนิดคำนี้ แต่ในหนังสือจดหมายรายวันของท่านบาทหลวง เดอ ซวาซี ซึ่งหลวงสนธานวิทยาลัยหี เป็นผู้แปลและเรียบเรียงได้ให้เหตุผลไว้ว่า บางกอกคือ จังหวัดธนบุรี บางแปลว่า “บึง” กอกแปลว่า น้ำ หรือน้ำ กลับเป็นดินหรือที่ลุ่มกลายเป็นดอน แต่ไม่ได้บอกว่ากอกนั้นเป็นภาษาอะไร ซึ่งในแผนที่และเอกสารของชาวตะวันตก ปรากฏชื่อเขียนต่าง ๆ กัน เช่น Bancoc, Bancok, Banckok, Bankoc, Banckock, Bangkok, Bancocq, Bancock ส่วนคำว่า **Bangkok** เป็นคำที่สังฆราชฝรั่งเศสใช้เขียนรายงานไปยังสำนักงานใหญ่ที่กรุงปารีสเป็นประจำ เมื่อพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้า

เจ้าอยู่หัว ทรงพระอักษรไปถึงพวฝรั่งก็ทรงใช้คำนี้ จึงได้ถือเป็นคำทางการตลอดมา

เมื่อถึงคราวเสียกรุงศรีอยุธยาใน พ.ศ. ๒๓๑๐ หลังการกบฏอริสราพจากพม่า สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีทรงสถาปนาเมืองธนบุรีศรีมหาสมุทรให้เป็นราชธานีแห่งใหม่ เมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๓๑๓ ครั้นสิ้นรัชกาลสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี ในวันที่ ๖ เมษายน พ.ศ. ๒๓๒๕ สมเด็จพระเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึกได้ขึ้นเสวยราชสมบัติทรงพระนามว่าพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ปฐมกษัตริย์แห่งราชวงศ์จักรี ดำริว่า ฟากตะวันออกของกรุงธนบุรี มีชัยภูมิดีกว่าตะวันตก เพราะมีลำน้ำเป็นขอบเขตอยู่กว่าครึ่ง หากข้าศึกยกมาคิดถึงชานพระนคร ก็จะต่อสู้ป้องกันได้ง่ายกว่าอยู่ข้างตะวันตก จึงโปรดเกล้าฯ ให้สร้างกรุงรัตนโกสินทร์ขึ้นทางฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยาให้เป็นราชธานีแห่งใหม่ โดยสืบทอดศิลปกรรมและสถาปัตยกรรมจากพระราชนครหลวงของกรุงศรีอยุธยา

ด้านพัฒนาการของการปกครองกรุงเทพฯ นั้น สมัยรัชกาลที่ ๕ เป็นมณฑลกรุงเทพมหานคร อยู่ในการกำกับดูแลของกระทรวงนครบาล ต่อมาสมัยรัชกาลที่ ๖ ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. ๒๔๕๗ จัดการปกครองเป็นจังหวัดพระนคร ธนบุรี เมื่อมีพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๔๗๖ ให้แยกเป็นจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี โดยมีสถานะเป็นราชการส่วนภูมิภาค

วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๘๐ เปลี่ยนสถานะเป็นราชการส่วนท้องถิ่น คือ เทศบาลนครกรุงเทพฯ และเทศบาลนครธนบุรี

วันที่ ๒๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๔ จากประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๔ และ ๒๕ ให้รวมเป็นจังหวัด

* ผู้ช่วยอธิการบดี และที่ปรึกษาคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม

เดียวกัน เรียกว่า จังหวัดพระนครบุรี

วันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ จากประกาศ คณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๕ ให้จัดระเบียบบริหารราชการ ลักษณะผสมผสานระหว่างส่วนกลาง ส่วนบริหาร และส่วนท้องถิ่น เรียกว่า กรุงเทพมหานคร แต่ให้มี สถานะเป็นจังหวัด และผู้ว่าราชการเป็นข้าราชการเมือง มาจากการแต่งตั้งโดยคณะรัฐมนตรี

กรุงเทพฯ มีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการเป็นครั้งแรก ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๑๘ มีสถานะเป็นราชการบริหาร ส่วนท้องถิ่นนครหลวง ได้กำหนดให้ผู้ว่าราชการ กรุงเทพมหานครเป็นข้าราชการการเมือง โดยมาจากการเลือกตั้งเป็นคณะ

มาถึงพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน กำหนด ให้ กรุงเทพมหานครมีสถานะเป็นราชการบริหาร ส่วนท้องถิ่น ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครจากการ เลือกตั้ง และมีอำนาจแต่งตั้งรองผู้ว่าราชการจังหวัด กรุงเทพมหานครได้ไม่เกิน ๔ คน

เรื่องเด่นอีกประการหนึ่งของกรุงเทพมหานคร คือ ชื่อเมือง เป็นชื่อที่ยาวที่สุดในโลก จำนวน ๑๖๙ ตัวอักษร คือ

“กรุงเทพมหานคร อมรรัตนโกสินทร์ มหินทรายุธยา มหาดิลกภพ นพรัตนราชธานีบูรีรมย์ อุดมราชนิเวศน์มหาสถาน อมรพิมานอวตารสถิต สักกะทัตติยวิษณุกรรมประสิทธิ์” ถอดความเป็นภาษาไทยและแปล เป็นภาษาอังกฤษได้ดังนี้^๑

กรุงเทพมหานคร อมรรัตนโกสินทร์ มหินทรายุธยา

เมืองของเทวดา มหานครอันเป็นอมตะ

City of Angels Great City of Immortals

มหาดิลกภพ นพรัตน์ราชธานีบูรีรมย์

สง่างามด้วยแก้ว ๙ ประการ และเป็นที ประทับของพระเจ้าแผ่นดิน

Magnificent City of the Nine Gems Seat of the King

อุดมราชนิเวศน์มหาสถาน อมรพิมานอวตารสถิต สักกะทัตติยวิษณุกรรมประสิทธิ์

เมืองที่มีพระราชวังหลายแห่ง ดุจเป็นวิมานของเทวดาซึ่งมีพระวิษณุกรรมสร้างขึ้นตามบัญชาของพระอินทร์

City of Royal Palaces Home of Gods Incarnate Erected by Visvakarman at Indra's Behest.

นามเดิมที่พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช (รัชกาลที่ ๑) โปรดเกล้าฯ พระราชทานในตอนแรกนั้น ใช้ชื่อว่า “กรุงเทพมหานคร บวรรัตนโกสินทร์ มหินทรายุธยา มหาดิลกภพ นพรัตนราชธานีบูรีรมย์ อุดมราชนิเวศน์มหาสถาน อมรพิมานอวตารสถิต สักกะทัตติยวิษณุกรรมประสิทธิ์” ต่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๔) โปรดเกล้าฯ ให้แปลงสร้อยที่ว่า “บวรรัตนโกสินทร์” เป็น “อมรรัตนโกสินทร์” ซึ่งคำอ่านถูกต้องเป็นดังนี้

“กรุงเทพมหานคร อมรรัตนโกสินทร์ มหินทรายุธยา มหาดิลกภพ นพรัตนราชธานีบูรีรมย์ อุดมราชนิเวศน์มหาสถาน อมรพิมานอวตารสถิต สักกะทัตติยวิษณุกรรมประสิทธิ์”

ส่วนภาษาเขียนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางในการสื่อความหมายนั้น การเรียกเมืองหลวงไทยว่า Bangkok เป็นคำที่คนทั่วโลกรู้จักดี และถ้าต้องมาปรับชื่อกรุงเทพฯ ภาษาอังกฤษ Bangkok เป็น Krung Thep Maha Nakhon คงต้องใช้เวลาพอสมควร ทางแก้ในการสื่อความหมายน่าจะจะมี (Bangkok) ไว้ด้วย

ปัจจุบัน กรุงเทพมหานครไม่ได้มีสถานะเป็นจังหวัด แต่เป็นเขตปกครองพิเศษของประเทศไทย ซึ่งเป็นศูนย์รวมของความเจริญในทุกด้าน ทำให้กรุงเทพมหานครมิใช่เป็นการบริหารราชการท้องถิ่นในเขตพื้นที่เท่านั้น แต่เป็นตัวแทนของประเทศไทยด้านศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิตความเป็นอยู่ ความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อต่อเพื่อนมนุษย์ที่ส่งผลจากการสำรวจของหลายสำนักวิจัย ยืนยันตรงกันว่ากรุงเทพมหานครเป็นเมืองที่น่าท่องเที่ยวขึ้นชอมากที่สุด

^๑ จดหมายข่าวราชบัณฑิตยสถาน ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๓๖

การแสดงเจตนาทำนิติกรรมโดยถูกข่มขู่ กับกรณีการเสนอสัญญาโดยแฝงภัยไว้

คณิต ชัยสถาผล*

หลักกฎหมายว่าด้วยการแสดงเจตนาเข้าทำนิติกรรมโดยถูกข่มขู่ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๖๔, ๑๖๕, ๑๖๖ และ ๑๖๗ นั้น มีเจตนารมณ์ที่จะให้ความคุ้มครองแก่บุคคลที่ได้แสดงเจตนาทำนิติกรรมใดโดยบกพร่องอันเนื่องมาจากการถูกข่มขู่ (ถูกบีบบังคับเจตนา)^๑ เนื่องจากการทำนิติกรรมนั้นคู่สัญญาต้องกระทำด้วยใจสมัคร มุ่งโดยตรงต่อการผูกนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคล นิติกรรมจึงสมบูรณ์มีผลใช้บังคับระหว่างกันได้ เช่นนี้ กฎหมายจึงได้กำหนดให้นิติกรรมที่ทำขึ้นโดยถูกข่มขู่ขึ้นให้ตกเป็นโมฆียะ (Voidable) ตามมาตรา ๑๖๔ กล่าวคือ หากการแสดงเจตนาทำนิติกรรมที่ได้กระทำลงโดยผู้แสดงเจตนาถูกข่มขู่ว่าจะก่อภัยไม่ว่าจะเป็นภัยต่อตัวชีวิต เนื้อตัวร่างกาย ทรัพย์สิน ไม่ว่าต่อตัวผู้ถูกข่มขู่หรือบุคคลในครอบครัว โดยภัยนั้นใกล้จะมาถึงและร้ายแรงถึงขนาดที่จะจงใจให้เกิดความกลัว จนยินยอมแสดงเจตนาเข้าทำนิติกรรมนั้นลงไปเพราะความกลัวภัยนั้นโดยกรณีมิใช่เป็นการข่มขู่ว่าจะใช้สิทธิตามที่กฎหมายคุ้มครองให้ (สิทธิตามปกตินิยม เช่น ขู่ว่าจะฟ้องคดี หรือการกระทำเพราะความกลัวยาเกรงบุคคลที่เคารพนับถือ) และไม่ว่ากรณีการข่มขู่ขึ้นจะได้กระทำขึ้นโดยตัวคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งหรือบุคคลภายนอกด้วยแล้ว ย่อมมีผลให้นิติกรรมนั้นตกเป็นโมฆียะตามมาตรา ๑๖๖ ไปด้วย ดังปรากฏตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจนเช่น **“กรณีที่มีการถือปืนขู่ว่าจะยิงให้ตาย หากผู้ถูกขู่ไม่ยอมทำสัญญายกทรัพย์สินให้แก่ผู้ข่มขู่”** เช่นนี้ นิติกรรมการยกทรัพย์สินให้ดังกล่าวเป็นการแสดงเจตนาโดยถูกข่มขู่ และมีผลตกเป็นโมฆียะไป ตามมาตรา ๑๖๔ เพราะการขู่ว่าจะยิงให้ตายนั้น ย่อมเป็นการก่อภัยอันร้ายแรงต่อชีวิต เป็นภัยใกล้

จะถึงตัวผู้ทำสัญญายกทรัพย์สินให้ และมีความร้ายแรงถึงขนาดที่จะทำให้เกิดความกลัวต่อภัยจากการถูกยิงที่สามารถถึงแก่ชีวิตได้ จนตนต้องยอมแสดงเจตนาทำสัญญายกทรัพย์สินให้ไป เช่นนี้ ผลทางกฎหมายของนิติกรรมการให้ดังกล่าวนี้ผู้ทำสัญญาย่อมสามารถใช้สิทธิบอกกล่าวเพื่อให้นิติกรรมตกไปได้ตามมาตรา ๑๗๕ หรือสามารถจะให้สัตยาบันในนิติกรรมการให้ดังกล่าวเพื่อให้มีผลสมบูรณ์ตั้งแต่แรก ตามมาตรา ๑๗๗ ได้

อย่างไรก็ดี ได้ปรากฏข้อเท็จจริงในกรณีที่ได้พบเห็นกันในสังคมของการเสนอสัญญาโดยแฝงภัยเอาไว้ หรืออาจเรียกว่า กรณีการเสนอสัญญาเรียกค่าคุ้มครอง ตัวอย่างเช่น ในขณะที่เข้ามาจอดรถในที่แห่งหนึ่งได้มีวัยรุ่นนมาถามว่า **“พี่มุดรถให้พี่เอามั้ย”** ผู้ขับรถกลัวว่าหากไม่ยอมให้ตามที่กลุ่มวัยรุ่นบอกไว้จะเกิดความเสียหายต่อรถตน จึงยอมจ่ายเงินให้ไป หรือกรณีชายฉกรรจ์ได้เข้ามาที่ร้านค้าในตลาดแล้วบอกแก่เจ้าของร้านว่า **“ลูกพี่ให้มาเก็บเงิน..บาท”** หรือกรณีการเข้าทำสัญญาใดโดยมีพฤติการณ์ในลักษณะดังกล่าว เช่นนี้แล้ว ผลทางกฎหมายของนิติกรรมที่ได้มีการแสดงเจตนาระหว่างกันในกรณีดังกล่าวจะมีผลอย่างไร

ในกรณีการเสนอสัญญาโดยแฝงภัยนี้ ทั้งในตำรากฎหมายและแนวคำพิพากษาของศาลนั้นยังไม่ปรากฏว่ามีการกล่าวถึงหรือมีคำวินิจฉัยไว้แต่อย่างใด ฉะนั้นกรณีตามปัญหานี้จึงต้องพิจารณาจากพฤติการณ์ของข้อเท็จจริงในการทำสัญญาดังกล่าวว่าการเสนอสัญญาดังกล่าวเพื่อเรียกค่าดูแลรถหรือค่าคุ้มครองจากเจ้าของรถที่มาจอดหรือเจ้าของร้านค้านั้นจะถือเป็นการข่มขู่อันทำให้สัญญาบกพร่องหรือไม่ จึงทำการพิจารณาถึงลักษณะของการเสนอสัญญาโดยแฝงภัยตามองค์

* อัยการผู้ช่วย, สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีอาชญาคดี ๗, สำนักงานอัยการจังหวัดตลิ่งชัน

^๑ ท่านอาจารย์จิต เศรษฐบุตร ได้อธิบายถึงการข่มขู่ว่า **“เป็นการบีบบังคับเจตนาของผู้หนึ่งให้ทำนิติกรรม โดยถ้าไม่แสดงเจตนาตามที่บอกให้ทำแล้วตนจะได้รับภัยอันหนึ่ง จึงเป็นการแสดงเจตนาโดยวิปริตอย่างหนึ่ง”** โปรดดู จิต เศรษฐบุตร, หลักกฎหมายแพ่งลักษณะนิติกรรมและสัญญา, พิมพ์ครั้งที่ ๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดย ดาราพร ธีระวัฒน์. กรุงเทพมหานคร: โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๑, น.๑๒๐.

ประกอบของการข่มขู่จากหลักเกณฑ์ของการข่มขู่ใน มาตรา ๑๖๔^๒ โดยจะพิจารณาลักษณะของการข่มขู่ นั้น จะพิจารณาได้จากคำนิยามของการข่มขู่ ซึ่งนักนิติศาสตร์ หลาย ๆ ท่านได้เคยให้ไว้ดังนี้

ท่านอาจารย์ ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช ได้ให้ความหมาย ของการข่มขู่ไว้ว่า “ลักษณะของข่มขู่ คือ การบังคับให้ เกิดความกลัวภัย ซึ่งเป็นเหตุให้แสดงเจตนาออกไป”^๓

ท่านอาจารย์ ศักดิ์ สอนงชาติ เห็นว่าการข่มขู่ คือ “การทำให้ผู้แสดงเจตนากลัวภัยอย่างใดอย่างหนึ่ง และ ได้แสดงเจตนาออกมาเพราะความกลัวภัยนั้น”^๔

ท่านอาจารย์ ไชยยศ เหมะรัชตะ ได้ให้ความหมาย ของการข่มขู่ไว้ว่า “การกระทำของบุคคลหนึ่งบุคคลใด อันมีลักษณะเป็นการบีบบังคับโดยการยกเอาภัยอันใด อันหนึ่งมาขู่บังคับ ซึ่งการข่มขู่ทำให้บุคคลผู้ถูกข่มขู่ นั้น กลัวภัย อันเป็นผลให้บุคคลนั้นแสดงเจตนาออกมาตาม ความประสงค์ของผู้ข่มขู่”^๕

ท่านอาจารย์ ดร.ศนันท์กรณ (จำปี) โสติพันธ์ ได้ให้ความหมายของการข่มขู่ไว้ว่า “การสร้าง ความหวาดกลัวให้กับผู้ถูกข่มขู่จนต้องตัดสินใจแสดงเจตนา เข้าทำนิติกรรมหรือต้องยอมรับภาระที่หนักกว่าปกติ จากการทำนิติกรรมเพราะความกลัวนั้น”^๖

จากการให้คำนิยามของการข่มขู่ของนักนิติศาสตร์ ดังกล่าวข้างต้นนั้นเห็นได้ว่า กรณีที่จะถือเป็นการข่มขู่ ได้นั้น ต้องมีพฤติการณ์ของการกระทำที่มีลักษณะ เป็นการข่มขู่ว่าตนจะก่อภัยอย่างใดอย่างหนึ่งขึ้น หรือ เป็นกระทำการอย่างใดที่แสดงให้ผู้ถูกข่มขู่ได้เห็นหรือ รับรู้ว่า หากผู้ถูกข่มขู่ไม่ยินยอมแสดงเจตนาตามที่ผู้ข่มขู่ ประสงค์แล้ว ผู้ข่มขู่จะต้องได้รับภัยอย่างใดอย่างหนึ่ง

ขึ้นตามที่ได้ข่มขู่ไว้ เช่นนี้ลักษณะของการเสนอสัญญา แฝงภัยตามอุทาหรณ์ดังกล่าวเห็นได้ว่า การเสนอสัญญา โดยแฝงภัยไว้นั้นยังไม่มีลักษณะเป็นการข่มขู่ที่จะก่อภัย อย่างใดอย่างหนึ่งขึ้นหรือมีพฤติการณ์ใดที่จะแสดงให้เห็นว่าหากผู้รับการเสนอสัญญานั้นไม่ยอมแสดงเจตนา ตามที่ได้เสนอสัญญาเอาไว้คือการแสดงเจตนาให้ให้เงิน ค่าดูแลรถหรือค่าคุ้มครองร้านค้าขึ้นแล้วผู้รับการเสนอ สัญญาจะได้รับภัยหรือความเสียหายในลักษณะอย่างใด โดยชัดเจน กล่าวอีกนัยหนึ่งว่า เมื่อผู้เสนอสัญญาโดย แฝงภัยนั้นมิได้แสดงการขู่ให้ผู้รับการเสนอสัญญาทราบ โดยแจ้งชัดว่าจะเกิดภัยหรืออันตรายอะไรหากไม่ยอม ทำสัญญานั้นเหมือนเช่นในกรณีการข่มขู่กรณีทั่วไป เช่นว่าจะยิงให้ตายหากไม่ยอมทำสัญญาตั้งนี้แล้วกรณี จึงยังไม่อาจสรุปว่าผู้รับการเสนอสัญญาจะประสบ ต่อภัยหรือภัยอันตรายอย่างใดหากไม่ยินยอมแสดง เจตนาตามที่ได้มีการเสนอสัญญานั้น

ประการต่อมาคือ การพิจารณาถึงลักษณะของ ภัยที่ใช้ข่มขู่ซึ่งตามองค์ประกอบของการข่มขู่ได้ กำหนดว่า ภัยที่นำมาใช้ในการข่มขู่ที่จะก่อให้เกิดยอม เป็นภัยอันใกล้จะถึง ซึ่งเมื่อพิจารณาตามอุทาหรณ์ การเสนอสัญญาโดยแฝงภัย เห็นว่า การเสนอสัญญาโดย แฝงภัยเป็นกรณีที่ผู้รับการเสนอสัญญาได้เกิดความกลัว ขึ้นจากการคาดหมายจากตามพฤติการณ์ว่าหากตน ไม่ยอมแสดงเจตนาตามที่ได้มีการเสนอสัญญาไว้นั้นตน จะต้องได้รับอันตรายอย่างใดอย่างหนึ่งขึ้นเป็นแน่เช่น การถูกทำร้ายร่างกาย หรือการถูกก่อกวนหรือทำลาย ทรัพย์สินในร้านค้า ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วพบว่า ภัยที่ กล่าวนี้ล้วนแต่เป็นสิ่งที่ผู้รับการเสนอสัญญาได้คาด

^๒ หลักกฎหมายข่มขู่ตามมาตรา ๑๖๔ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติว่า

“การแสดงเจตนาเพราะถูกข่มขู่เป็นโมฆียะ

การข่มขู่ที่จะทำให้เกิดการใดตกเป็นโมฆียะนั้น จะต้องเป็นการข่มขู่ที่จะให้เกิดภัยอันใกล้จะถึง และร้ายแรงถึงขนาดที่จะจูงใจให้ ผู้ถูกข่มขู่มีผลต้องกลัวซึ่งถ้ามิได้มีการข่มขู่เช่นนั้น การนั้นก็จะมิได้กระทำให้ขึ้น”

^๓ เสนีย์ ปราโมช, ม.ร.ว., คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยนิติกรรมและหนี้เล่ม ๑ (ภาค ๑ - ๒), แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๐๕, (กรุงเทพมหานคร: สำนักนิติบรรณาการ, ๒๔๗๘), น.๑๑๖.

^๔ ศักดิ์ สอนงชาติ, คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วย นิติกรรมและสัญญา, แก้ไขเพิ่มเติม พิมพ์ครั้งที่ ๙, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติบรรณาการ, ๒๕๔๙), น.๒๐๑.

^๕ ไชยยศ เหมะรัชตะ, กฎหมายว่าด้วยนิติกรรม, พิมพ์ครั้งที่ ๔ ฉบับปรับปรุงใหม่, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๘), น.๕๑๒.

^๖ ศนันท์กรณ(จำปี) โสติพันธ์, คำอธิบายหลักกฎหมายนิติกรรม-สัญญา, พิมพ์ครั้งที่ ๑๒, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ วิญญูชน, ๒๕๕๐). น.๑๓๐.

การณั้จะต้องเกิดมีขึ้นเท่านั้น เพราะเมื่อมาพิจารณาถึงตัวชายฉกรรจ์ผู้เสนอสัญญาโดยแฝงภัยไว้นั้นกรณียังมีได้แสดงหรือบอกกล่าวโดยแจ้งชัดให้ปรากฏว่าจะก่อภัยอย่างไร หรือเมื่อใด กรณีจึงยังไม่อาจจะสามารถสรุปได้อย่างชัดเจนว่ากรณีจะต้องเกิดภัยขึ้นจริงหรือไม่ หากตนไม่แสดงเจตนาหรือจะเกิดขึ้นเมื่อไรและเป็นภัยใกล้จะถึง ตามหลักในมาตรา ๑๖๔ วรรคสองหรือไม่ก็ยังมีอาจรู้ได้ ดังนี้ เมื่อพิจารณาถึงองค์ประกอบของการข่มขู่ตามมาตรา ๑๖๔ แล้วจึงเห็นว่า การเสนอสัญญาโดยแฝงภัยนั้นยังไม่มีลักษณะเป็นการก่อภัย และเป็นภัยอันใกล้จะถึงตามองค์ประกอบของการข่มขู่ตามมาตรา ๑๖๔ ได้ เช่นนี้แล้ว จากเหตุผลดังกล่าว ผู้เขียนเห็นว่า การเสนอสัญญาโดยแฝงภัยดังเช่นกรณีการเรียกค่าคุ้มครองนั้น หากมีข้อเท็จจริงลักษณะดังกล่าวขึ้นมาสู่การพิจารณาในชั้นศาล กรณีจึงไม่อาจวินิจฉัยว่าการกระทำของผู้เสนอสัญญานั้นเป็นการข่มขู่อันจะทำให้นิติกรรมที่ทำการขึ้นตกเป็นโมฆียะตามมาตรา ๑๖๔ ได้ แม้ว่าผู้รับการเสนอสัญญาดังกล่าวนั้นได้แสดงเจตนาทำนิติกรรมไปโดยมีพื้นฐานจากความกลัวก็ตาม

อย่างไรก็ดี เมื่อพิจารณาต่อไปพบว่า ในการวิเคราะห์องค์ประกอบของการข่มขู่เทียบเคียงกับกรณีการเสนอสัญญาโดยแฝงภัยไว้ดังกล่าวมาข้างต้นนั้น เมื่อผู้รับการเสนอสัญญานั้นได้ยินยอมแสดงเจตนาออกไปแล้วย่อมถือว่าการแสดงเจตนาอันสมบูรณ์มิได้เป็นการแสดงเจตนาโดยถูกข่มขู่ดังที่ได้วิเคราะห์ถึงองค์ประกอบของหลักการข่มขู่ตามมาตรา ๑๖๔ แล้ว แต่เมื่อพิจารณาบริบททางสังคมหากกรณีไม่สามารถจะนำหลักกฎหมายข่มขู่เข้ามาปรับใช้กับพฤติการณ์ข้อเท็จจริงในกรณีปัญหาดังกล่าวได้แล้วย่อมจะถือว่ากฎหมายได้ยินยอมโดยปริยายที่จะให้บุคคลในสังคมนั้นสามารถกระทำการเสนอสัญญาโดยแฝงภัยในลักษณะดังกล่าวได้โดยเมื่อผู้รับการเสนอสัญญาได้ยินยอมแสดงเจตนาออกไปตามที่ได้เสนอแล้วกรณีก็ถือว่าเป็นการแสดงเจตนาที่สมบูรณ์และมีผลให้สัญญาที่เกิดขึ้นมีผลบังคับระหว่างกันได้ตามปกติ เนื่องจากกรณีดังกล่าวนี้ยังมีได้

มีหลักกฎหมายที่สามารถปรับใช้กับข้อเท็จจริงหรือแนวคำพิพากษาฎีกาว่านิติกรรมนั้นมีความบกพร่องแต่อย่างใดอีกทั้ง เมื่อได้พิจารณาตามมาตรฐานของวิญญูชนทั่วไปแล้วพึงเข้าใจได้ว่า ลักษณะของการเสนอสัญญาโดยแฝงภัยไว้นั้นย่อมเป็นการกระทำที่ผู้เสนอสัญญาได้มีเจตนาโดยสุจริตที่จะก่อให้เกิดสัญญากันในลักษณะปกติทั่วไปมาแต่ต้น เพียงแต่ตนมิได้แสดงออกถึงการขู่ว่าจะก่อภัยโดยชัดเจนเพื่อให้ผู้รับการเสนอสัญญานั้นได้รับรู้ถึงภัยหรืออันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นหากไม่ยอมแสดงเจตนาเท่านั้น เช่นนี้แล้วหากผู้รับการเสนอสัญญายินยอมแสดงเจตนาออกไปย่อมถือได้ว่า ผู้รับการเสนอสัญญานั้นได้แสดงเจตนาออกไปโดยมีพื้นฐานจาก**ความกลัวต่อภัย**อันอาจจะเกิดขึ้นแก่ตนในอนาคตได้ ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับกรณีการข่มขู่ในลักษณะปกติทั่วไปนั่นเอง และเมื่อได้พิจารณาเจตนารมณ์ของหลักกฎหมายข่มขู่ที่มุ่งหมายจะให้ความคุ้มครองต่อการแสดงเจตนาอันเนื่องมาจากความกลัวโดยถูกข่มขู่ นั้นย่อมไม่ควรจะจำกัดถึงวิธีการหรือรูปแบบของการข่มขู่ที่จะก่อให้เกิดความกลัวเพื่อให้ยอมทำนิติกรรมขึ้นแต่อย่างใด

สุดท้ายนี้ ผู้เขียนเห็นว่า เมื่อบทบัญญัติในมาตรา ๑๖๔ นั้น ไม่สามารถปรับใช้กับกรณีการเสนอสัญญาโดยแฝงภัยดังกล่าวได้ เพราะถ้อยคำในตัวบทและองค์ประกอบของบทบัญญัติมาตรา ๑๖๔ นั้นมิได้ระบุให้ครอบคลุมต่อการปรับใช้หลักกฎหมายข่มขู่กับข้อเท็จจริงกรณีการเสนอสัญญาโดยแฝงภัยไว้ ทั้ง ๆ ที่ผู้แสดงเจตนาได้แสดงเจตนาไปโดยมีบกพร่องคล้ายกับกรณีการแสดงเจตนาโดยถูกข่มขู่โดยปกติ หรืออาจเรียกพฤติการณ์ของการเสนอสัญญาโดยแฝงภัยไว้นั้นว่ามีลักษณะเช่นเดียวกับกรณีการข่มขู่โดยปริยายนั่นเอง จึงเป็นข้อสังเกตที่ควรพิจารณาหาแนวทางการแก้ไขถ้อยคำในตัวบทกฎหมายเพื่อให้สามารถปรับใช้ข้อเท็จจริงการเสนอสัญญาโดยแฝงภัยให้เกิดความชัดเจนต่อไป^๗

^๗ โปรดดูแนวทาง “ข้อเสนอแนะ” ในการปรับแก้ถ้อยคำในบทบัญญัติกฎหมายว่าด้วยการแสดงเจตนาโดยถูกข่มขู่ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๑๖๔ (คณิต ชัยสถาผล, “หลักกฎหมายการแสดงเจตนาโดยถูกข่มขู่ ศึกษาเปรียบเทียบ”, (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๑, น.๑๖๒.)

สวัสดิ์ศรีรับ สมาชิกจุฬาสารข่าวเนติบัณฑิตยสภาและผู้อ่านทุกท่าน

เปิดจองหนังสือรวมคำบรรยาย ภาคสอง สมัยที่ ๗๕ ปีการศึกษา ๒๕๖๕ จองผ่านระบบออนไลน์
<https://textbook.thethaibar.or.th> (๑ ชุด มี ๑๖ เล่ม)

- ไปด้วยตนเอง ราคาชุดละ ๑,๕๐๐ บาท
- รับทางไปรษณีย์ ราคาชุดละ ๒,๑๐๐ บาท (ลงทะเบียน)
(รวมราคาจัดส่งแล้ว)
- รับทางไปรษณีย์ ราคาชุดละ ๒,๗๐๐ บาท (ด่วนพิเศษ EMS)
(รวมราคาจัดส่งแล้ว)

หมายเหตุ : ผู้ที่เคยจองผ่านระบบออนไลน์แล้วท่านสามารถเข้าสู่ระบบได้โดยใช้หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก (ไม่ต้องลงทะเบียนใหม่)

สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติม โทร. ๐๒ ๘๘๗ ๖๘๑๔ และ ๐๒ ๘๘๗ ๖๘๐๑ - ๗ ต่อ ๑๐๖

การรับสมัครเพื่อสอบแข่งขันรับทุนพัชรกิติยาภาเพื่อการศึกษากฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๕

ด้วยเนติบัณฑิตยสภา ในพระบรมราชูปถัมภ์ (กองทุนพัชรกิติยาภาเพื่อการศึกษากฎหมาย) กำลังเปิดรับสมัครเพื่อสอบแข่งขันรับทุนพัชรกิติยาภาเพื่อการศึกษากฎหมาย ไปศึกษาวิชากฎหมายในระดับปริญญาโท ณ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยคอร์เนล (Cornell Law School) ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน ๑ ทุน ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป ถึงวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๖๕

ผู้ที่สนใจสามารถดูรายละเอียดเพิ่มเติม และดาวน์โหลดใบสมัครฯ ได้ที่ www.thethaibar.or.th กองทุนพัชรกิติยาภาเพื่อการศึกษากฎหมาย หรือ สแกนคิวอาร์โค้ดนี้

สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา

เปิดรับสมัครและชำระค่าธรรมเนียมการศึกษาพร้อมสมัครสอบได้พร้อมกัน

- รับสมัครนักศึกษาใหม่ (ที่สำนักอบรม) วันที่ ๒๕ เมษายน - ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๕
- รับสมัครนักศึกษาใหม่ (ผ่านระบบออนไลน์) วันที่ ๒๕ เมษายน - ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๕
- (นักศึกษาเก่า) ชำระค่าธรรมเนียมการศึกษา วันที่ ๒๕ เมษายน - ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๕
- รับสมัครเรียนภาคค่ำ (บรรยายออนไลน์) ตั้งแต่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๕ ไปจนกว่าจะเต็ม

กำหนดเปิดภาคเรียน

- ภาคปกติ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม - ๙ กันยายน ๒๕๖๕
- ภาคค่ำ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม - ๑๐ กันยายน ๒๕๖๕

วิธีการเข้าฟังการบรรยายความรู้ชั้นเนติบัณฑิตภาคปกติและภาคค่ำ

เนื่องด้วยสถานการณ์โรคระบาดจึงไม่สามารถเปิดห้องเรียนตามปกติได้ นักศึกษาสามารถรับฟังบรรยายผ่านระบบออนไลน์ดังนี้ครับ

ภาคปกติ สามารถรับฟังผ่าน Facebook Live ที่เพจ “บรรยายเนติบัณฑิตออนไลน์” หรือคลิกที่ <https://www.facebook.com/thaibarofficial/> และที่ YouTube channel “บรรยายเนติบัณฑิตออนไลน์” หรือคลิกที่ https://www.youtube.com/channel/UC2nAhj_xrJ5fumBJbQpTVNg และรับชมย้อนหลัง ผ่านทางเพจ “บรรยายเนติบัณฑิตออนไลน์” และที่ YouTube channel “บรรยายเนติบัณฑิตออนไลน์”

ภาคค่ำ (เฉพาะผู้ที่สมัครฟังคำบรรยายภาคค่ำ) จะมีอีเมลไปแจ้งวิธีการเข้าฟังบรรยายหลังการชำระเงินค่าสมัครเรียน

ช่องทางการฟังบรรยายความรู้ชั้นเนติบัณฑิต

ภาคปกติและภาคค่ำ (ผ่านระบบออนไลน์)

ภาคปกติ	ภาคค่ำ
ฟังบรรยายสดและย้อนหลัง	ฟังบรรยายสดและย้อนหลัง
 เพจบรรยายเนติบัณฑิตออนไลน์	เราพาผู้ใดปรารถนาที่จะรับฟังบรรยายภาคค่ำ ระบบและวิธีสมัครฟังได้โดยง่าย QR code ด้านล่างนี้แล้วคลิกดูด้วยวิธีการที่สะดวกแก่ท่าน
 ช่องบรรยายเนติบัณฑิตออนไลน์	
 **การบรรยายภาคปกติสามารถเข้าฟังได้โดยไม่ต้องเป็นสมาชิกสภาผู้พิพากษา **เข้าฟังภาคค่ำต้องลงทะเบียนก่อน	

* กรรมการเนติบัณฑิตยสภา, ประธานอนุกรรมการประชาสัมพันธ์ เนติบัณฑิตยสภา

ข่าว เนติบัณฑิตยสภา

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก
ประทานแผ่นโล่ห์ทรงจารสำหรับใช้เป็นมวลสารในการจัดสร้าง
พระนิรโรคันตราย (จำลอง) พระประจำเนติบัณฑิตยสภา ในพระบรมราชูปถัมภ์

เมื่อวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๖๕ เวลา ๙.๓๐ น. สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ประทานพระวโรกาสให้นางสาวปิยกุล บุญเพิ่ม นายกเนติบัณฑิตยสภาเฝ้ารับประทานแผ่นโล่ห์ทรงจารสำหรับใช้เป็นมวลสาร ในการจัดสร้างพระนิรโรคันตราย (จำลอง) พระประจำเนติบัณฑิตยสภา ณ ตำหนักอรุณ วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม และประทานพระวโรกาสให้คณะ ประกอบด้วยนายชาติ สวรรณิน เลขาธิการเนติบัณฑิตยสภา ศาสตราจารย์พิเศษอรุณพล ใหญ่สว่าง ประธานคณะกรรมการดำเนินการจัดสร้างพระนิรโรคันตราย พระประจำเนติบัณฑิตยสภา นายประเสริฐ เสียงสุทิวังค์ รองเลขาธิการสำนักอบรมศึกษา กฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา นายวุฒิพงศ์ เถาว์วัฒนะ ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ ช่วยทำงานชั่วคราว ในตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำสำนักประธานศาลฎีกา และนายทีปกร โกมลพันธ์พร ผู้ช่วยเลขานุการ คณะกรรมการดำเนินการจัดสร้างพระนิรโรคันตราย พระประจำเนติบัณฑิตยสภา ร่วมเฝ้า

ในการนี้ ผู้เฝ้าทุกคนได้รับการตรวจหาเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (covid-19) ด้วยระบบ RT-PCR ตรวจภายใน ๔๘ ชั่วโมง ก่อนเฝ้า และผู้เฝ้าทุกคนได้ปฏิบัติตามมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (covid-19) ของกระทรวงสาธารณสุขอย่างเคร่งครัด

บรรณาธิการIIกลอง

เมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๖๕ เวลา ๑๗.๕๙ น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี เสด็จฯ ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต พระราชทานประกาศนียบัตรแก่ผู้สอบไล่ได้ตามหลักสูตรของสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา สมัยที่ ๗๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๒ จำนวน ๑,๐๙๐ คน

๒๓ พฤษภาคมของทุกปี เป็น “วันเต่าโลก” หรือ World Turtle Day โดยองค์กรอนุรักษ์และช่วยเหลือเต่าบกและเต่าทะเล American Tortoise Rescue ในสหรัฐอเมริกา เพื่อใช้เป็นโอกาสในการให้ความรู้กับประชาชนเกี่ยวกับเต่า รวมทั้งปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์เต่า เนื่องจากปริมาณประชากรเต่าที่มีแนวโน้มลดลงเรื่อย ๆ สำหรับ ประเทศไทยนั้น การอนุรักษ์เต่าทะเลไทยในรูปแบบกฎหมายสมัยใหม่นั้นมีมาช้านานแล้ว แต่ขั้นตอนในการปฏิบัติยังประสบปัญหาอยู่ โดยเฉพาะประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่ยังขาดความเคารพต่อกฎหมาย และยังคงขาดความสำคัญของการอนุรักษ์ทรัพยากรเต่าทะเล จึงทำให้ขาดความร่วมมือในการอนุรักษ์อย่างจริงจัง ดังนั้น ประเทศไทยจึงได้มีการรณรงค์อนุรักษ์เต่าทะเล โดยประกาศให้เป็นสัตว์ป่าคุ้มครอง มีกฎหมายห้ามล่า ห้ามครอบครอง ห้ามค้า หรือ ห้ามนำเข้า-ส่งออก ฯลฯ

จุลสารข่าวเนติบัณฑิตยสภาฉบับนี้ ประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้ บทความ เนื่องจากการปก เสนอเรื่อง “๒๓ พฤษภาคม วันเต่าโลก กับการอนุรักษ์เต่าทะเลไทย” โดย กฤษฎา บุญสมิต และ วาสนา เกตุแห่ง, บทความ ปัญหาจากข้อหรือกฎหมายที่น่าสนใจ เสนอเรื่อง “การคิดค่าปรับและการงดค่าปรับตามสัญญา” โดย นาดสินี ยุติธรรมดำรง กล่าวถึง รัฐวิสาหกิจ ท. ขอพิจารณาประเด็นสัญญาซื้อขาย... ไม่ได้แบ่งแยกการซื้อขายสิ่งของกับการติดตั้งเครื่องทดสอบ และการฝึกอบรมไว้เป็นคนละส่วนต่างหากจากกัน จึงเป็นการตกลงซื้อขายสิ่งของประกอบกันเป็นชุด เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า เมื่อครบกำหนดส่งมอบสิ่งของตามสัญญาแล้ว ผู้ขายส่งมอบสิ่งของไม่ครบจำนวน ผู้ขายจึงต้องถูกปรับตามเงื่อนไขสัญญาฯ ถูกต้องหรือไม่ อย่างไร ฯลฯ, บทความ เจาะฎีกาเด่น เสนอเรื่อง “ผู้ให้เช่าซื้อสามารถคิดดอกเบี้ยจากราคาใช้แทนทรัพย์สินที่เช่าซื้อได้แล้ว” โดย รังสิชัย บรรณกิจวิจารณ์, มนต์ชัย ชินนทรลีลา และ พรชนก ทองคำดี กล่าวถึง คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๘๑๘/๒๕๖๓ (ประชุมใหญ่), บทความ ภาษาอังกฤษสำหรับนักกฎหมาย เสนอเรื่อง “2022 International Consortium for Court Excellence Conference: Pursuing Court Excellence in Challenging Times” โดย ดร.กนก จุลมนต์ กล่าวถึง ประเด็นสำคัญต่าง ๆ ของการประชุมในหัวข้อ “ความพยายามให้เกิดความเป็นเลิศทางศาลในช่วงเวลาท้าทาย” ซึ่งจัดโดยสมาคมนานาชาติเพื่อความเป็นเลิศของศาล ระหว่างวันที่ ๑๕ - ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๕ ผ่านช่องทางออนไลน์, บทความ “วิเคราะห์ข้อสอบกฎหมาย : วิธีการตอบและตัวอย่าง” โดย รวินท์ ชัยภักดิ์วิรัตน์ เสนอเรื่อง “ข้อสอบเนติบัณฑิต ภาคหนึ่ง สมัยที่ ๗๔ ปีการศึกษา กล่าวถึง วิเคราะห์ข้อสอบวิชากฎหมายอาญา คำถามข้อ ๓, บทความเรื่อง “กรุงเทพมหานครเป็นมาอย่างไร” โดย ผศ.ดร.สมหมาย จันทรเรือง กล่าวถึง ความเป็นมาและความหมายของคำว่ากรุงเทพมหานคร, บทความเรื่อง “การแสดงเจตนาทำนิติกรรมโดยถูกข่มขู่ กับการฉ้อโกงสัญญาโดยแฝงภัยไว้” โดย คณิต ชัยสถาผล กล่าวถึง พฤติการณ์ของข้อเท็จจริงในกรณีที่ได้พบเห็นกันในสังคมของการเสนอสัญญาโดยแฝงภัยเอาไว้ ปิดท้ายด้วย “มุมข่าว” โดย ปรมศวรร อินทรชุนนุม

พบกันใหม่เดือนมิถุนายน

กฤษฎา บุญสมิต

ติดตามอ่านจุลสารข่าวเนติบัณฑิตยสภาฉบับย้อนหลังได้ที่เว็บไซต์เนติบัณฑิตยสภา

<http://www.thethaibar.or.th>

เอกสารเผยแพร่ความรู้ แลกฟรี ห้ามจำหน่าย

(สงวนสิทธิ์ใช้ในกิจการของแผนกประชาสัมพันธ์ เนติบัณฑิตยสภาเท่านั้น)

จัดทำโดย คณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์เนติบัณฑิตยสภา จำนวน ๒,๕๐๐ เล่ม
เนติบัณฑิตยสภา เลขที่ ๓๒/๒ หมู่ที่ ๑๖ ถนนกาญจนาภิเษก แขวงบางระมาด เขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯ ๑๐๑๓๐

พิมพ์ที่ : บริษัท กรู๊สสยาม พิมพ์ชื่อ จำกัด
๔๓/๑๓๒ ถนนพหลโยธิน แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพฯ ๑๐๖๐๐